

Nr. 4 (9)

M A R T S 1938

T OOLIS- EATER

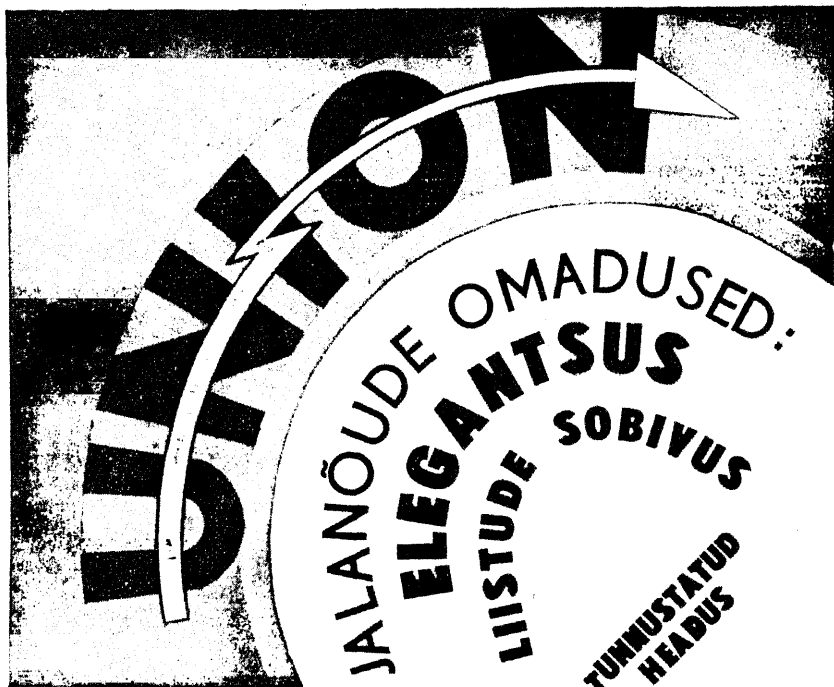
TEATRIKUNSTI AJAKIRI

II AASTAKÄIK

HIND 20 SENTI
ÜHES KAVAGA
25 SENTI

Sisu:

	Lk.
Bernhard Linde. Praha teatrikiri	161
Leo Soonberg. Ansambl ja staar	165
Andres Särev. Algupärasest repertuaarist	167
Oskar Kurmiste. „Romeo ja Julia“	171
Bernhard Linde. Mis on meie kirjanduslikkude hinnangute aluseks?	177
*** Lugusid näiteseinte tagant	180
*** Sabast ja sarvist	188

„TÖÖLISTEATRI“ Nr. 5 ILMUB APRILLIS. KAASTÖÖ
PALUTAKSE SAATA TOIMETUSELE HILJEMALT
1. APRILLIKS.

Teatrikunsti ja kirjanduse ajakiri „Töölisteater“. Väljaandja:
Tallinna Töölisteatri ühing. / Vastutav toimetaja: JOHANNES PÖLD-
ROOS. / Tegevtoimetaja KARL FREIBERG. / Ilmub kuus korda aastas.
Tellimishind 75 senti aastas, üksiknumber 20 senti. / Toimetuse ja
talituse aadr.: Tallinn, Sakala 6, telefon 312-00. / Toimetaja kõnetunnid
kella 10–12, telefon 315-33

BERNHARD LINDE

Praha teatrikiri

Kui allakirjutanu Varssavis viibimine langes tühjale sesoonile, mil mänge vähe huvipakkuvaid või järele varem nähtud näidendeid, siis olid seda õnnelikumad Prahas veedetud päevad: kolm esietendust ainsale nädalale koondatud ja vahepeal veel rida muidki lavastusi. Esietendustele aga tulid pealegi tšehhi oleviku näitekirjanduse kahe suurima nime, Karel Čapeki ja František Langeri teosed, kuna kolmanda esietenduse teose autoriks oli Emil Vachek, kes on tuntud vaid Tšehhoslovakkias.

Prahaski oli nende kolme-nelja aasta kestes, mil mul polnud võimalust külastada seda Kesk-Euroopa kaunimat linna, teatrite alal muudatusi sündinud: vanadele lisaks oli kaks uut, tõsiselt arvesse tulevat teatrit juurde tekkinud.

Vana püssirohu torni ligidal Hybernská tänaval olid haigekassad endise variotee ja kahtlase kuulsusega hotelli ära ostnud ja Praha linnavalitsus neis ruumides avanud „Linna kammer-teatri“, kuna suurepärase koomiku Vlasta Buriani kaunis tühise rahvateatri, — mille nägemiseni ainult on küündinud mõni Prahat külastanud teatri-inimene, — kõrvale on asutatud teine Buriani nimeline lavakunstiliste katsetuste teater, mis üksi väariks omaette ülevaadet, kuna seni Prahal just puudus selline katsetuste tööline kunstiteater, milleks veel hiljuti küll keegi meie teatri-tegelane ekslikult teatri-erajakirjas pidas Praha „Vabastatud teatrit“, mis võib ju juhtuda, kui asjatundmine pole otsustamist tumestamas.

Karel Čapek on ikka veel tšehhi näitekirjanduse esirindel sammuja, kuigi ta vastu kodumaal on juba tekkimas õige tuntavgi opositsioon: mitmedki ei suuda talle andestada ta ideelist salapäratsemist ja teatud iha molnärlikult moodne olla. Selliseid etteheiteid omavahelistes kõnelustes kuuldus ka Karel Čapeki uusima lavateose „Matka“ („Ema“) puhul. Üks Tallinna teater oli 1000 tšehhikroonilise (130 Ekr.) ühekordse tasu eest ostnud „Universumi“ nimeliselt teatriagentuurilt Čapeki viimaseaja uudisteose „Valge haigus“ lavastamise õiguse. Aga see oli ka „Universumi“ viimaseks tehinguks mitte üksi selle kirjaniku, vaid ka Olga Scheinflugová teostega. Olga Scheinflugová ei ole omapärane ja haruldane nähe mitte üksi tšehhi lavakunstis ja kirjanduses, vaid on seda kahtlemata rahvusvaheliseski ulatuses: ma ei tea järsku peale inglaste ühtki teist rahvast, kellele leiduks ühte isikusse koondatult hea näitlejanna ja hea kirjanik, nagu on seda tšehhidel Olga Scheinflugová, kelle ande ulatust näitlejana Praha riigiteatri lavadel ja kirjanikuna ma olen juba märkinud oma raamatus „Loova Kesk-Euroopa poole“ 1930. a. Aga vahemistel aastatel on Olga Scheinflugová ande areng jõudnud tõelisele õitsengule. Praha kahel riiklikul laval, „Narodni divadlo’s“ ja „Stavovské divadlo’s“ mängib O. Scheinflugová väga menukalt esimesi osi ja selle kõrval on jatkunud tal peale andekuse ka aega arendada õige viljakat kirjanduslikku tegevust jutustava proosa ja peamiselt näitekirjanduse alal. Olga Scheinflugová näidendite esiklavastused aga toimuvad pea eranditult Praha „Vinohradi Linnateatris“, et võtta alus oletustelt, nagu oleks riikliku teatri näitlejanna kombinatsioonide abil oma teose lavale toonud samades teatrites, millistes ta ise esiosi mängib.

Hiljuti abiellus Olga Scheinflugová, kelle isa juba on nimekas kirjanik, veendunud vanapoisil Karel Čapekiga, kes oma uusima näidendi „Ema“

eessõnas kirjutab, et nimetatud näidendi idee on talle andnud ta naine Olga Scheinflugová, kellest jätkub aga veel sellekski, et anda tõuke ka František Langerile, kes ise tunnistas nende ridade kirjutajale enne oma uusima lavateose „72“ esietendust, et selle teose loomisele on teda inspireerinud Olga Scheinflugová, andes näidendi põhiidee. Selle näitlejanna ühe viimase aja näidendi „Akna“ vastu kinnitab „Eesti Draamateater“ oma Prahasse saadetud kirjas huvi tundvat.

Karel Čapeki kolmevaatuselise näidendi „Ema“ esietendus „Stavovské divadlo's“ (Seisuste teatris) andis nende ridade kirjutajale üle hulga aja jälle võimsa lavaelamuse ja seda tänu Čapeki teosele enesele ja selle peaosakehastaja Leopolda Dostalová mängule. Õieti on selles näidendis ainus suur osa, ema oma. Ema tragöödia moodustabki kogu teose tulipunkti. Etenduse kestes ei saanud ma vabaks kõrvujoonte tõmbamisest ettekantava ja kahe teise kirjaniku teoste vahel: üks neist meeletekerkinuist on pärit kaugest Põhjast, soome-estli kirjaniku Aino Kallase „Mare“ ematragöödia käsitus, ja teine sama kaugest lõunast, Aadria kaldal Dubrovnikus sündinud ja suureks kirjanikuks küpsenud krahv Ivo Vojnoviči „Jugovičite ema“ nimelise trilogia lõpp-pala. Karel Čapek rahvusvahelise demokraatliku ilmema ematragöödia jälgijana, aastasajandites küpsenud aristokraadi Ivo Vojnoviči kangelasmeelsuse uhke ja võimas öitseng emalikkude tunnete laval ja Aino Kallase haarav läbinägemine ematunnete naiselikkudest nõrkustest, kõik kolm sama traagiliselt taustal, — need kolm pakuvad rohket materjali võrdlusteks. Kõik kolm on haaravad ja kuidagi üksteist täiendavad. Kui neid lavateoseid ometi üksteisele järgnevalt näha võiks mõnes sellises kunstiliselt kõrgeväärtuslikus teatris, nagu on seda Stavovské divadlo! Vojnoviči oma nägin ma juba aastate eest sellel laval, nüüd Karel Čapeki oma ja loodame, et ei tule kaua oodata „Mare'gi“ lavastamise kätte jõudmist Praha teatris. Aga neid kolme tahaksin just üksteisele järgnevalt vaadata!

K. Čapeki „Ema“ nimetus nimitelisel esietendusel on 17 a. tagasi koloniaalsõjas langenud ta ohvitserist mees, ja hiljem poeg, kes uuris kollast palavikku ja suri samasse tõppe. Näidendi esimeses vaatuses langeb alla kõrguse rekordi

EESTI OMAVALITSUSTE JA
ÜHISTEGELISTE ASUTUSTE
KINDLUSTUS A/S.

«OMA»

KINNISVARAD TARTUS JA VILJANDIS

TULE-, ELU-, JA TEISED TAHTSAMAD KINDLUSTUSED

SELTSI JUHATUS: TARTUS, RIIA TÄNAV 41, TELEFON 3-44

TALLINNA OSAKOND:

TALLINN, V. KARJA 9, TELEFON 437-59

W. Shakespeare. „ROMEO JA JULIA“

Lavastus: Andres Särev

Lavapildid: Herbert Tamm

Stseen I vaatuse lõpust. Romeo (H. Mäldre) ja Julia (Helle Raad)

püstitamisel ema teine poeg ning teises vaatuses langevad kodusõjas vastastena võideldes kaksikutena sündinud kolmas ja neljas poeg. Viiendat, luules andekust avaldavat poega tahab ema kõigi abinõudega sellisest surmast hoida, kuid viimases vaatuses, mil ülejõuline vaenlane on maale tunginud, tappes jõhkralt väikesi lapsi (sellest kuuleme meie kogu viimase vaatuse keskel aegajalt raadio valjuhääldajast), surub ema ise oma viimasele pojale püssi pilku, lausudes vaid: „mine“, ning langedes ise selle järgi meelemärkusetult põrandale.

See mõnerealine sisujutustus ei anna aga veel ettekujutust Čapeki näidendist enesest. Emale ei ole surnud ta mees ega pojad, vaid nad elavad ta meeltes ja mõtetes nagu nad olid surmasaamise hetkel. Kadunud ilmuvad surnutena lavale ja ema kõneleb nendega nagu igapäevaste elavate inimestega. Kõik areneb laval realistlikult, kuna vaatlejasse veidi tondilikkust suureerib kogu kolme vaatuse kestes sama tuba, milles areneb tegevus, ja selle sõjamehe perekonna toa kaunistuseks aastate kestes kolooniatest kogutud jumaluste kujud ja rikkalik relvastus. Muidu aga liiguvad surnud vaikselt laval, panevad grammofoni mängima, suitsetavad ja vastavad repliikidega ema monoloogilistele enesega kõnelustele. Reaalsus aga ongi just, mis käesolevas olukorras mitte ükski kõik ei päästa, vaid olukorra pinevust koguni paisutabki.

Leopolda Dostalová'st näitlejannana, ta suurtest lavavõimetest ja Vlastislav Hoffmani lavaehituslikust meisterlikkusest olen ma juba kaheksa aasta eest kirjutanud, aga peaosas mängija venna Karel Dostal'i režii suurejoonelisus ja haaravus vajavad allakrüpsutamist. Olen alati olnud Leopolda Dostalová puht-mängulistest ja miimilistest võimetest väga kõrges arvamusis, kuid ta häälelisi võimisi ületab siiski kaugelt meie Liina Reiman ja just selle esitenduse ajal tekkis ja küpses mu mõttekujutuses Liina Reiman K. Čapeki „Ema“ kuju kehastajana, kellenäa ta võiks minu oletusel julgelt ületada Leopolda Dostalová. Ja just siin leiduksidki meie lavakunsti välismaiseks ekspansiooniks suurepäraseks võimalused: kui meie mõni hea teater mängiks K. Čapeki „Ema“ Liina Reimaniga peaosas, võiks julgelt mõelda selle näidendi mängimisele Praha riikliku teatri ansambelis Liina Reimaniga nimiosas, — viimane muidugi eesti keeles. Ja selle eksperimendi ebaõnnestumist

ei oleks karta. Selles kõiges veendusin ma veelgi kindlamalt kui František Langeri „72“ esietenduselt Praha Vinohrodi Linnateatrist jõudsin autol kihutades veel Stakovské divadlosse Hella Vuolijoe „Ženy na Niskavuori“ viimasele vaatusele. Siingi võrreldes tšehlannat ja eestlannat H. Vuolijoe näidendi ema osas tuli kahtlemata eelistada Liina Reimani. Aga meie näitekunstnike välismaale viimine on ju vaid unistus, olgugi kergelt realiseeritav. Aga meie oma-kunstiline iseteadvus ei küüni veel selliste sammudeni. K. Capeki „Ema“ aga kuuluks selliste kavastustetagi meie esindusteatrisse!

Praha Linna Kammerteatri esietenduseks oli Emil Vacheki „Verná vdova“ („Truu lesk“), kolmevaatuslik naljamäng. See vaevalt väljaspool Tšehhoslovakkiaat tuntud romaanikirjanik on alles kõige viimastel aastatel näitekirjanikuks kujunenud. Algas see sellega, et ta oma humoristliku romaani, mis kujutas Praha linnaveerte elu-olu, ise dramatiseeris ja see dramatiseering suurema menu saavutas just tänu Maria Hübnerová haaravale mängule vanaema osas. Siis dramatiseeris Emil Vachek oma teise romaani „Veri nõuab kättemaksu“, millele järgnes juba otse teatrile kirjutatud tšehhi ja austria ajalooline tragöödia, siis tuli fars ja nüüd naljamäng, mille aine on oma päritolult klassiline: see on võetud piiblist, kus kõneldakse ka naisest, kes mehe haua juures vahisõduriga truudust murrab. „Truu lesk“ oli kohati vägagi tabav oma pilkes ja kujudes, pakkudes siiski mängult rohkem kui näidendina, millena see oli lähipõimitud tänapäeva nõokavate repliikidega.

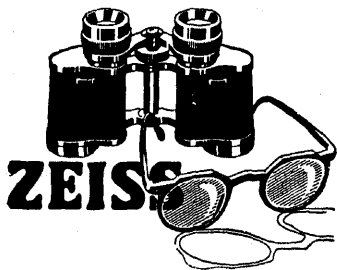
Tänapäeva vastukajastustest pea ainult koosnebki kogu „Vabastatud teater“ oma repertuaari poolest, kuna mängus lasub kogu see teater kahel näitlejal, Voskovec ja Verichil. Üliõpilased Wachsmann, kes oma nime tšehhiseeris Voskovec'iks, ja Verich leiutasid ainelises kitsikuses olevikku kajastavad näidendid ja nende lavastusegi. Aastatega saavutati nendega menu ja hiljem tõi teater nende rajajaile ja kandjaile jõukusegi. Voskovec ja Verich on alati päevakajalist oskuslikult valitsenud, paljusid teatrikülstajaid ainesse süvenema õpetanud ja veel arvukamale vaatlejaskonnale oma tabava pilkega ohtralt meelelahutust pakkunud.

Seekordsel Prahast viibimisel kuulus see teater vaid mu lühikülastuste nimestikku, kuna vabaks jäänud ainus õhtu tuli jagada mitme teatri etenduste vahel.

„Paks Barbara“ oli „Vabastatud teatris“ sellegi lõike ulatuses, mis ma näha sain, küllalt koomiline ja suuri hulki kaasakiskuv: peale oma koomika ka veel sõnastuse demokraatlikult suunalt ja patriootiliselt lõpptulemuselt, nagu ma seda võisin osalt kavalt lugeda ja osalt lõpuvaatusel veenduda.

„Paks Barbara“ on Tšehhoslovakkia sümboolne kujutus, mille nimitegelane nii mõneski suhtes on koomiline, kuid kes lõppude lõpuks siiski saab võidu selle jõhkra sissetungija üle, kelles raske pole ära tunda Tšehhoslovakkia suure naabri kõverpeeglist kehastust. Rahvahulgid aga naeravad om rahvulikkude koomiliste külgede üle, et lõpuks patriootiliselt kaasa tunda, kui paks Barbara saavutab võidu hiiglasliku koletise üle.

See on Tšehhoslovakkia tänapäeva meeleolude, oma vabaduse ja riikliku terviku kaitsemise võnkumata tahe, mis „Paksus Barbaras“ on päris õnnestunudult teatraalse kehastuse leidnud ja millele rahvas kaasa naerab ja innukalt kaasa tunneb.

Odavad hinnad ●

Moodsad prilliraamid
MAAILMAKUULSAD

prilliklaasid

TEATRI BINOKLEID
suures valikus

G. BERGER

Tallinn, Nunne 1

„ROMEO JA JULIA“. Stseen II vaatusest

LEO SOONBERG

Ansambel ja staar

Teatavasti leidub laias maailmas kaht liiki teatreid. Ühed harrastavad ansamblimängu, kuna teistes valitseb staarikultus. Viimast liiki teatreid on võrdlemisi vähe, ning meil pole neid hoopiski, sest staariteater nõuab laialist publiku tagamaad. Olgu staar kui kvalifitseeritud näitleja tahes, ometi muutub ta ühe ja sama koosseisuga publikule igavaks. Kuna meie teatripubliku reservid ühes keskuses on üpris piiratud, siis ei saa meil ka tekkida staarisüsteemi. Ning sellepärast võib näida, et on päris asjatu meil rääkida sellest küsimusest. Kuid asja lähemal vaatlusel selgub, et meilgi kerkib mõnikord staarisüsteemi küsimus kergemal kujul esile.

On ju mõningaid näidendeid, kus kogu tegevuse raskus lasub ühe osalise õlgadel. Ning siin ei saa ka lavastaja midagi muuta, ta peab tahes-tahtmata tolle ühe tegelase välja tõstma. Võtkem näiteks Ibseni „Nora“, „Peer Gynt“, Dumas' „Kameeliadaam“ jne. Siin sõltub näidendi menu peamiselt peategelasest. Ja selle tõttu too peategelane kujuneb väikest viisi staariks. Ja nii olemegi juba jõudnud staarisüsteemi mõjupiirkonda.

Staar — see on paljude (võib olla kõigi) näitlejate ideaal. Sa taevast, on ju niisugune olevus midagi diktaatori sarnast. Ja keda ei võluks võim ning kuulsus — liiati kui nendega kaasas käib raha! Ning mitmed näitlejad arvavad juba sellega oma ideaali teostada võivat, kui nad näidendis oma kaas mängijaid „surnuks“ püüavad mängida. Oleme võinud korduvalt näha, kuidas mõni niisugune staar-olla-tahtev näitleja laval iga hinna eest publiku tähelepanu endale püüab tõmmata. Kuidas muutub ta püüdlikuks, kui ta näeb, et publik mõnda kaasesindajat rohkem tähele paneb, kui teda. Ta forsseerib viimase võimaluseni: miimika muutub grimasseerivaks „väljendusrikkuseks“, žestid kasvavad Michelangelo Jehoova liigutuste vääriliseks, ning intonatsioon kaob loogika, andes maad efektsetele tooni tõstmistele ja langetamistele. Ainult, jumala pärast, vaadatagu teda!

Niisugune „nahast väljaronimine“ täidabki maitsevaese ja naiivi publiku juures oma ülesande. Pärast etendust võid kuulda, kuidas mõni teatrikütlastaja teisele lausub: „No küll X mängis täna jällegi hästi! Jah, on teine ikka tuletamatu näitleja.“ Kuid tegelikult too härra (või ka proua) X rikkus

kogu mängu oma ülipüüdlikkusega. Ning kui sa siis niisugusele näitlejale üpris tagasihoidlikult tähendad, et ta langes ansamblist välja, siis ta väidab: „Aga mis mina võin teha! Minu kaasmängijad ei jõudnud mulle järele. Ega's ma nende saamatute sellide pärast oma talenti hakka vaka all hoidma!“ Ent kujutatagu, kui nüüd kõik näitlejad niiviisi oleksid forsserima hakanud, et tolle ühe „tasemele“ jõuda — millise jubeda jõugu määratsevaid hullumeelseid me siis laval oleksime näinud!

Kui vaadelda näitlejaid, siis märkame, et mida vähem intellektuaalne inimene, seda rohkem tal on kalduvusi staaritüübiks. Need näitlejad, kes oma lavalise loomingu juures ohtralt mõistuse abi kasutavad, on sageli väga palju paremad ansamblmängijad, kui need, kes oma lavakujusid spontaanselt loovad. Ongi ju ansamblmäng rohkem mõistusepärane ja selgejoonelisem. Ansambli kohta on maksev L. B. Alberti klassiline ilu definitioon: „Ilu on kooskõla teose üksikute osade vahel, nii et me tervikut kahjustamata ühtki osa ära ei saa võtta ega ka juure lisada.“ Selle määritluse, kohaselt täiuslik kunstiteos oleks apodiktiline ning sellega ühtlasi ka mõistusepärane. Staarisüsteemi juures kerkivad aga juba rohkem tundelemendid esiplaanile. Ega meie siin sageli ei saagi kontrollida, kas mängus kõik hästi klappib — me laseme end esineja hoost ja isikust kaasa kiskuda. Esteetide terminoloogia kohaselt siin meie kunstinauding baseerub „sisseelamisel“, kuna ansamblmängu juures rahulik kontemplatsioon on oluline.

Eesti rahvas üteldakse olevat mõistusepärane. Sel puhul loomulikult meie rahva hingele peab juba vastuvõetavam olema ansambliteater. Ja nii räägitaksegi meie teatriringkondades üsna tihti ansamblist kui ideaalist. Ideaale tavaliselt ei saavutata (sest saavutatult ta ju polegi enam ideaal) ja selle tõttu vist meil jääb hea ansambel veel tüki aja kestes ideaaliks. Mitte sellepärast, et „kokkumäng“ meie rahva iseloomule ei vastaks, vaid sel põhjusel, et meie praegune staažikam näitlejaskond on võõriti kasvatatud. See tähendab, nende väljakujunemine on halba aega sattunud. Kõik meie nimekamaid näitlejaid on üht-või teistviisi „staarid“ olnud. Mõne vanema tegevuse kulminatsioonimoment on pärit ajast, kus meie teatris lausa diletantism lokkas, ja ta veel tänapäeval toidab end mälestustest, et kuidas ta tol korral oma kolleegidest oli peajao kõrgem. Teised jälle on igasugustes rändruppides (mõni isegi „miniatüürteatris“) „esimest viiulit“ mänginud — ning nüüd on neil staari mürk veres. Ja ega seda sealt enam välja saa.

Õnneks aga siiski meie staažikad näitlejad paljudel juhtudel evivad tugeva endakontrolli, ning nad hoiavad end vaos. Ja nii meil suureks nurinaks põhjust polegi, kuigi ideaal jääb saavutamatuks. Selle eest, et meie teatri töö ansambelmängu tähe all liigub, võlgname tänu ka oma näitejuhtidele, kes staarisüsteemi eriliselt ei soodusta. Vaid üksikutel juhtudel oleme võinud tähele panna, kuidas mõni näitejuht näidendis püüab üht näitlejat eriti välja tõsta, ent need juhtumid on niivõrd harvad, et nad meie teatri üldilmele ja tendentsidele kuigi olulist mõju ei avalda.

Muuseas, ega meie aeg polegi kuigi soodne staariteatri harrastamiseks. On ju kunstiloomingus kaks printsiipi: mõistuse- ja tunneteprintsiip. Need kaks on aegade kestes ikka vaheldunud — nii järgnes mõistusepärasele renessansile tunneterohke barokk, mõttespekulatsioonidele toetuvale naturalismile tundmusi rõhutav ekspressionism jne. Ja kuna teatris ansambel on loomingu mõistuseprintsipi laps ning staarisüsteem põhjeneb emotsionaalsel alusel, siis on loomulik, et esimene on meie ajale vastuvõetavam, kuna teistelgi kunstiladadel on loomingu põhiheliks intellektuaalne juur.

... aga jalanõud ostke
„Raudnahast“,

Estonia pst. 15.

„ROMEO JA JULIA“. Stseen I vaatuses

ANDRES SÄREV

Algupärasest repertuaarist

Jälgides meie näitekirjanduse ligi seitsmekümneaastast minevikku võime kinnitada, et eesti näidendi saabumine, tõus ja uued võidud on vägagi tihe-
das seoses meie teatriarengu samade astmetega. Eesti näitelava sünd „Koi-
dula teatri“ näol põhjustas L. Koidula, J. Kunderi ja teiste ärkamisaja kir-
janike lavateostega meie näitekirjanduse hälliaastad. Eesti lavakunsti suur-
tõus, mis kaasas käis meie kutselise teatri tulekuga, tähistas A. Kitzbergi,
E. Vilde, O. Lutsu ja teiste realismi esindajate näidenditega meie dramaa-
tika täisealiseks saamise. Ja iseseisvusaegse eesti teatri suunilused ning püü-
ded — üks ole needki meie lavakirjanduses kajastust leidnud ja rea teos-
tega H. Raudsepalt, A. H. Tammsaarelt, M. Metsanurgalt, A. Mälgult,
A. Adsonilt, H. Visnapuult ja teistelt eesti teatri- ning dramaatikakultuurile
uusi võite toonud.

Jääb tõsiasjaks, et iga rahva oma pära lavakunstis pääseb täisõitsen-
guni ikkagi alles algupärase väärtrepertuaariga. Seda ei ole meie teatri-
juhud unustanud ja algupärandite osatähtsus eesti teatrite mängukavades
on näidanud aasta-aastalt pidevat tõusutendentsi.

Pildi saamiseks, kuivõrd meie teatrid algupärasest repertuaarist huvi-
tatud on, vaatleme arvusid.

Hilda Jürgens

RAEKOJAPLATS 11, TELEF. 464-41

SUURES VALIKUS

moeuudiseid

Rikkalik valik villast lõnga.

Möödunud (s. t. 1936. ja 1937. a.) teatrihooajal andsid meie 7 kutselist teatrit 71 sõnalavastuse esietendust, millest oli 24 algupäraste näidenditega, 11 eesti romaani dramatiseeringutega ja 36 tõlketeostega. Tükkide minekut vaadeldes näeme, et 24 algupärast näidendit andsid 291 etendust, 11 dramatiseeringut — 281 etendust ja 36 tõlketeost — 563 etendust.

Neid arve ümmarguseks tehes võime ütelda, et möödunud teatriaastal kuulus meie kutseliste teatrite repertuaarist 50 protsenti tõlketeostele, kuna 50 protsenti moodustasid algupärased näidendid ja dramatiseeringud, kumbki 25 protsendiga.

Umbes samasuguses vahekorras olid need kolm ka käesoleva (1937. ja 1938. a.) teatrihooaja esimesel poolel.

Need arvud peaksid meid nüüpalju rõõmustama, et vähemalt pool meie kutseliste teatrite repertuaarist oli siiski võimalik koostada omamaa saadustest. Aga olukorda ei saa seni ometi normaalseks pidada, kui sellest poolest veel poole peavad moodustama dramatiseeringud. Viimaseid saame võtta ikkagi kui pärisnäidendite ajutisi asendajaid.

Nii tuleks eesti näitekirjandusel meie teatrite repertuaari vallutamiseks veel vähemalt 100 protsenti võrra tugevamaks saada, kui ka edaspidi tahame näha, et vähemalt pool meie lavakunstist oleks ka repertuaarilt eestisuline.

Eesti näitekirjanduse juurdekasvust pildi saamiseks heidame põgusa pilgu 1937. a. draamatoodangule.

Aasta jooksul ilmus trükist üle 40 lavateose. Kui sellest summast maha arvata dramatiseeringud, tõlked ja mitmelaadilised ümberkohendused võrkeelsetest näidenditest, jääb ikkagi veel ligi 30 teost, mis pretendeerivad eesti algupärase lavakirjanduse nimele. Kutseliste teatrite repertuaari pääses neist aga ainult kuus. Ülejäänud pidid jääma maalavadele, kuhu neist enamik oli mõeldudki.

Jaan Jaago
tööstuse asutaja

Tuletab meelde, et

**graniitkivist
mälestusmärgid**
on kaunimaks ehteks
matuspaikadele

Kivitööstus

JAAGO & Ko

Tallinnas, Liivalaia 73. Telefon 434-23

„ROMEO JA JULIA“. Stseen viimastest vaatusest
Julia (Helle Raad) ja Romeo (H. Maldre)

Aasta toodangust väärtuslikumaks tuleb pidada H. Raudsepa 1917. a. sündmusile ehitatud näidendit „Lipud tormis“, kuigi teos ei suuda võistelda eesti draamakirjanduse ega ka autori enda parimate saavutustega. Teos sai „Estonia“ teatri näidendite võistlusel teise auhinna ja leidis peale „Estonia“ lavastamist ka mitme provintsi teatri poolt.

Debüteerijaist esines kõige tähelepanuväärsemate tulemustega E. Tammlaan, kelle draama „Valge lagendik“ käsitleb põhjaranniku salapiiritusevedajate ja piirivalve vahekorrale ehitatud konflikti. Tükki mängis Tallinna Töölister ja mitmed provintsi teatrid.

Töölisteris esilavastuse ja provintsi teatrites mängimist leidis ka Juhan Kihulase (millise varjunime taga peituvat üks tuntud ja tunnustatud kirjanikke) agulikomöödia „Häda õnnega“.

A. Adsoni näidend „Üks tuvike lendab merele“ leidis lavastamist ainult E. Draamateatris. „Endla“ teater mängis R. Ranniku rannaeluainelist näidendit „Tuled karidel“. Narva teater tõi lavale H. Tamme näidendi „Tuulispää“.

Kutseliste teatrite repertuari mittepääsenuist näidendeist olid möödunud aasta draamatoodangus silmapaistvamad Joh. Sütiste „Esimene pääsuke“, T. Braksi 1905. a. näidend „Punased pilved“ ja Ed. Visnapuu „Jakob heitleb“, milledest mõnigi hoopis tüsedamana tundub, kui osa celpool mängitud kutselistes teatrites lavastamist leidnud teoseid.

Üldkokkuvõttes või ütelda, et kuigi möödunud aasta näitekirjanduse paremik näitas head püüdu tõsisema ilmega draama suunas, ei kujunenud aastatoodangu kirjanduskunstiline tase eelmiste aastate omast kõrgemaks ega küündinud kaugeltki meie luule, novelli ja romaani parimate saavutusteni. Arvestades aasta jooksul ilmunud suurt näidendite hulka ja sellest pisiosa, mis oma ilmumist ausalt õigustavad, ei pääse nentimast, et draama on meie kirjandusliikidest ainukene, kus veel täiel määral lokkab diletantism selle sõna halvemas tähenduses.

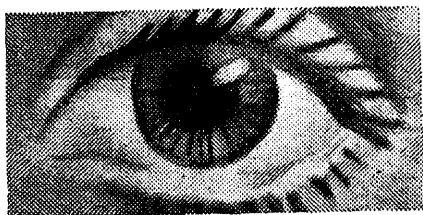
Nõudmine algupärase näidendi järele on meil suur, nii kutseliste teatrite kui maalavade poolt. Aga näidendeid kirjutama peaksid ikkagi ainult need, kellel on midagi ütelda ja kes seda oskavad teha draama vormis.

Silmad vaatavad
Suurivalt ringi,
et oma valikus mitte
eksida. Teie otsite aja-
lehte, mille juure pea-
tuma jääda. Siin peab
hoolega kaaluma, sest
iga päev ilmuv ajaleht
on nagu truu sõber,
teda ei valita uisapäisa.

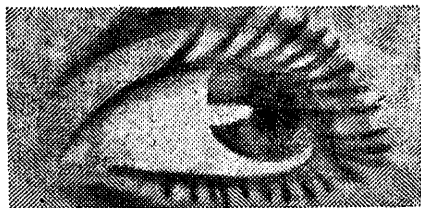
Olge nõudlik ajalehe
vastu. Ta peab olema
ustavaks teejuhiks praeguses
keerulises olukor-
ras, ta peab andma kiiret
ja rikkalikku ülevaadet päeva-
sündmustest, ta peab pakkuma
huvitavat lugemist igalt alalt.
Suurte nõudmistega ajalehele
lähenedes

Teie leiate endale õige lehe:

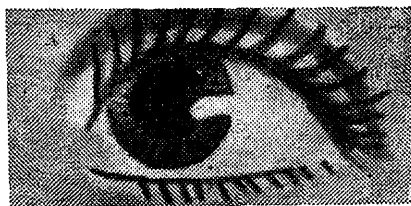
„RAHVALEHT“

Teie

otsite

midagi!

„ROMEO JA JULIA“

Peeter (E. Kivilo), Mercutio (A. Särev) ja Amm (K. Välbe)

OSKAR KURMISTE

Romeo ja Julia

W. Shakespeare'i „Romeo ja Julia“ on seni ikkagi veel ületamatu teos armastusepoeesias, olgugi see kohati oma liig ilukõnelise jutuvooluga ja paettilise tunnete rõhutamisega on võõraks jäänud meie aja enam intiimsele ja diskreetsemale endaavaldusele. See on ühelt poolt ebamaiselt kaunis legend, muinasjutt, ent teiselt poolt sügava realismiga nähtud ja rohkete eluküllaste karakterjoontega edasi antud hingeeluline ja sotsiaalne tõelisus. Legend ja psühholoogiline reaalsus on siin liitunud kõrgemaks ühikuks, millele maailmakirjandus ei leia sarnast. Siin ei ole kaasa mõjunud mitte ükski Shakespeare'i suur geenius, vaid nähtavasti ka autori enda individuaalne suure elamuse tõelisus.

*

„Romeo ja Julia“ on esimene tragöödia Shakespeare'i loomingus, milles suur geenius end juba võimsalt maksuma paneb. Selles teoses leidub nii mõndagi kompositsioonilist nõrkust, mõndagi pinnalisust ja järjekindlusetust, mis ta hilisemais suurtes tragöödiats enam ei esine. On õigusega osutatud teose peategelaste traagika arengu seesmisele loogikapuudusele, juhuslikkusele: kui näiteks vend Lorenzo kiri juhuslikult poleks jäänud Romeo kätte jõudmata, siis tragöödia asemel oleks tulnud happy end. „Romeos ja Julias“ mängib veel väga silmapaistvat osa vana kreeka saatustraagika, mis uuele maailmale on juba võõras. Kuid selle eest üheski Shakespeare'i hilisemas teoses ei tulvu nii ürgjõuliselt esile sellist nooruslikult tulist ja tundeküllast lürismi, nagu seda meile hõõgub vastu igalt „Romeo ja Julia“ leheküljelt.

Millal „Romeo ja Julia“ on kirjutatud, pole päris täpselt kindlaks tehtud. Arvatavasti sündis see 1593. ja 1596. a. vahemikul, võimalik, et 1595. a. Autor oli sellal 31 aastat vana. Trükituna ilmus teos esmakordselt 1597. a. Kaks aastat hiljem, a. 1599, ilmus see teises trükis pealkirja all: „The most excellent and lamentable tragedie of Romeo and Juliet. Newly corrected, augmented and amended“ („Äärmiselt suurepärane ja nutuküllane tragöödia Romeost ja Julietist. Uuesti parandatud, täiendatud ja muudetud“). Need parandused, täiendused ja muudatused, mis vaheajal küpsenud Shakespeare oma noorepõlve teose kallal ette võtnud, on õige põhjalikud ja on põhjust

annud arvamiseks, nagu teose esimene trükk oleks moonutatud võõraste inimeste poolt.

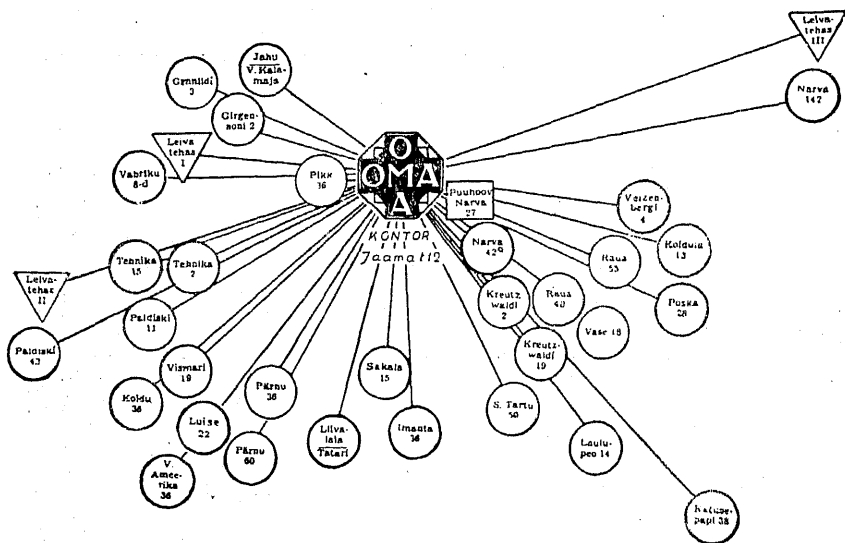
Romeo ja Julia armastuse teemat on aga enne Shakespeare'i juba õige mitmel korral käsitletud nii jutustuse, poemi kui ka draama vormis. Eriti Itaalias oli Romeo ja Julia legend niivõrd populaarseks saanud, et seda teemat mitte ükski terve rida autoreid ei käsitletud, vaid koguni tekkis kindel veendumus, nagu Romeo ja Julia tõeliselt oleksid elanudki. Eks tänapäevalgi Veronas teata näidata hauda, kuhu pärimuse kohaselt olevat maetud nende põrm... Tuntumad ja Shakespeare'i teosele lähemad teosed on itaallase Luigi da Porto 1524. a. kirjutatud novell, andeka itaalia novellisti Matteo Bandello jutustus 1554. aastast, üks prantsuse novell William Painter'i 1565.—1567. a. ilmunud jutustuskogus ja üks hispaania draama. Niivõrd Shakespeare ise neid teoseid (peale Painteri kogus ilmumu) tundis, pole täpsalt teada, kuid sisulisest analüüsist selgub vaieldamatult, et tema teose otseseks allikaks oli tuntud inglise luuletaja Arthur Brooki poem, mis ilmus a. 1562 ja kandis pealkirja „The tragicall historie of Romens and Juliet, written first in Italian by Bandell and now in inglese by Arthur Brook“ („Traagiline lugu Romeusest ja Julietist, kirjutatud alul itaalia keeles Bandello poolt ja nüüd inglise keeles Arthur Brooki poolt“). See ei ole muidugi mingi Bandello jutustuse tõlge, vaid iseseisev teos Bandello ainel. Brooki ja Shakespeare'i teoste sündmustikus, tegelaste karaktereis ja osalt isegi sõnastuses on nii palju ühist, et Shakespeare'i teost võib ju teatud määral nimetada Brooki poemi ümberjutustusekski. Kuid see ümberjutustus on ometi niivõrd geniaalne, niivõrd kõrgemal oma aineallikast, niivõrd shakespearelik, et kaob iga mõte Brookist ja eelkäijaist kui Shakespeare'i kaasautoreist.

*

Palju on vaieldud kirjandusteadlaste keskel „Romeo ja Julia“ peamise mõtte ja sisu üle. Vanemad kirjandusloolased nägid selles vaid lüürlist ülem-

PERENAISED!

T/ü. „OMA“ kauplused alati paremini varustatud
Teenivad Teid austavalt ja hästi.

Tee T/ü. „OMA“ kauplusesse on tee otstarbekohasele ostule.

„ROMEO JA JULIA“

Romeo (H. Maldre), Lorenzo (A. Mägi) ja Julia (H. Raar)

laulu igavesele ja puhtale armastusele ning olid hämmastunud, miks see kahe lapselikult noore inimese süütu ja suur armastus pidi lõppema traagiliselt. Mõned olid veendunud, nagu Shakespeare tahtnuks ütelda, et selline taevalik armastus maises õhkkonnas on üldse võimatu ja pidi paratamatult hävinema. Teised targad mehed — tragöödia ülesehitust jälgides — otsisid südilt süüdi ja pattu Romeo ja Julia armastuses endas ja arvasid end selle leidvat liig suures kiindumuses ning ka abiellumises vanemate tahtmise vastu ja nende loata, milline „kuritegu“ pidi enesega saatuspäraselt kaasa tooma karistuse. Sellised „leiutused“ muidugi ei vääri mingit tähelepanu. Sest tõeliselt Shakespeare'i „Romeo ja Julia“ ei ole kaugeltki mitte ainult lüüriline tragöödia igavesest armastusest, vaid väljakujunenud sotsiaalsest maailmavaatest ja revolteerivast võitlustahtest kantud teos armastusevabadusest, õigusest armastusele toleaeagse feodaalse ühiskonna kivinenud pärimuste ja eelarvamuste vastu. Ärgem unustagem, et Elisabethi aeg Inglismaal üldse oli äärmiselt kirklik ja võitluste ühiskondlikkude murrangute aeg ja et Shakespeare sammus toleaeagse uuendusmeelse ja revolutsioonilise noorpõlve esirinnas.

Firma **RICHARD LANGE**

Tallinn, Vanaturukael 5, tel. 436-20

KALLISKIVID

**KULD
HÖBE**

Kuldauraha

Kuldauraha
KELLAD
TUNTUMAIST
Schweitsi vabrikuißt

**ALPAKA
KRISTALL**

Tellimiste, paranduste vastuvõtmine. Hinnad mõõdukad. Graveerimine, kuldamine, hõbetamine. Ostan kalliskive, kulda ja hõbedat ● Oma töökoda

VÄSITAVA PÄEVATÖÖ JÄRELE

pakub PÄEVALEHT jälle uut ja huvitavat.

HOOLSASTI

lehekülj lehekülje järele
loetakse
Päevaleht läbi – ka
kuulutused,
sest sealt leidub kõigile
mõndagi.

ÄRIMEHED, TÖÖSTURID!

Et saavutada äris
edu

KUULUTAGE

PÄEVALEHES

„ROMEO JA JULIA“
Julia amm (K. Välbe) ja Romeo (H. Maldre)

„Romeos ja Julias“ on need kaks võitlevat maailma — seisuslik feodalism ja võimsalt esilepaiskuv demokraatia — niivõrd selgelt üksteisele vastu seatud, et teose tugev sotsiaalne tagapõhi ei jäta mingit kahtlust. Uhel pool oma feodaalsetesse eelarvamustesse, „kõrgema seisuse“ austamisse ja väiklasse jonnakasse kihuihkusse kivilinenud vanad Capuletid ja Montague'd, nürimeelselt sõjakas Tybalt, elujõuetult verevaene ja nukulikult keigarlik aadlik Paris jne. teisel pool tollaegne vabadust ihkav ja ennastteostav „kuldne noorus“ — uljas ja kõigest iroonilisest üleolev Mercutio, tuline Benvolio, Romeo, ka Julia, isegi frantsiskaani munk Lorenzo, kes Shakespeare'il ei ole mingi kirikuvõimu, vaid pigem selgitatud filosoofilise mõtte esindaja, mõttemaailmas revolutsiooni sünnitanud suure filosoofi Fr. Baconi truu mõttekaaslane. Kummale võitlevale poolele kuulub Shakespeare'i sümpaatia, selles ei jäta teos mingit kahtlust. Sellest seisukohast lähtudes saab meile ka täiesti mõistetavaks „Romeo ja Julia“ dramaatiline üleschitus, selle peamine siht. Saab selgeks, et selles esineva kauni armastusesümfoonia traagiline lõpp ei järgne mitte selle armastuse „taevalikkusest“, vaid et keskaegne feodaalne ühiskond oma sotsiaalsete huvide ja elusuhtumise nimel ei tunnustanud ega saanudki tunnustada õigust armastusele.

Kuid sellest, et „Romeo ja Julia“ on kantud noorusliku „kolmanda seisuse“ maailmavaatelise võitluse vaimust, johtub seegi asjaolu, et teos, hoolimata oma sügavast tragismist, on oma põhiolemuselt ometi kirkalt optimistlik, elurõõmust ülevoolav ja elujaatav teos, otse tulvil ehtsast eluvärskusest, ülemeelikusest ja lopsakast humooristki. Romeo ja Julia surmasksi leiame lepitust vana maailmakäsituse hävingus, mida see surm kiirustab.

*

Kuigi „Romeo ja Julia on aktuaalselt ühiskondlik, koguni poliitiline teos ja selle tegelased jaotatud kahe maailma, kahe maailmavaate esindajaks, ei ole need ometi kuidagi võitlevate ideede sümbolid, vaid täisverelised elavad inimesed, kes kõik omavad teravalt väljakujunenud individuaalse karakteri. Seejuures peategelased pole näidendis antud valmina, vaid on ehtshakespearelikus vaimus näidatud nende arengu kujunemist. Ja see peamiste inimkujude areng, seesmine kasvamine on antud isegi Shakespeare'i mõõtuudes harukordse meisterlikkusega ja selle jälgimine näidendi kestel pakub erilist huvi ja naudingutki.

Mis on Romeo ja Julia tragöödia alul? Ei mingid erandinimesed, vaid

tavalised igapäevased, isegi hallid inimesed, pooliti täiskasvanud, pooliti lapsed, kel puudub veel oma isiksus, oma elutsentrum. Vaid tavaline toormaterjal, kellest alles neid haarava tunde mõjul pikkamisi kasvavad individuaalselt väljakujunenud, isegi erandlikud inimesed.

Eriti Romeo juures on Shakespeare teravalt näidanud seda kasvamisprotsessi. Eks Romeo ole ju näidendi esimestes piltides alles tüübiline „gümnaasist“, täis pateetilist ja poeetilist maailmamuret, kes kujutleb end armununa ja oma õnnetust armastusest deklameerib ینگ vastutulijale.

Siis kohtab ta Juliati ja tõeline tunne valdab teda ning muudab ta siseelu põhjalikult. Kuid mitte ühel hoobil. Veel kuulsas balkonistseenis ei ole Shakespeare teda täielikult vabastanud poisikeslikust suuresõnalikkusest. Temap see ju on, kes nõuab sõnalist truudusevannet Juliati ja ise valmis on andma luulelist vannet „kuu nimel“, nii et kiiremini tundest vallutatud Julia peab juba vaos hoidma ta sõnadevalingut, alateadlikult mõistes, et suur tunne ei vaja vandeid. Romeo mehestumine sünnib näidendi igas edasises stseenis. Ta muutub enesekindlaks, otsustavaks, julgeks. Ja kui ta viimases vaatuses saab kohutavaid teateid Julia surmast, siis on otse üllatav, kuidas Shakespeare ei lase tal väljendada ainustki kaebet, ainustki ohkamist. Tal on silmapilkselt selge, et tal pole elu ilma Juliata, ja ta otsus on kõigutamatu: surra oma armastatu katafalgil. Edasi toimib ta juba rahulikult ja otsekui seesmise rõõmuga, nagu mees, kelle otsust ei suuda mingi asi muuta.

Samasugune laps on näidendi alul ka Julia. Ta suhtub näiteks täieliku ükskõiksusega ema teadaandesse, et tal tuleb lähemal ajal abielluda noore aadlimehe Parisega. Ka esimesel kohtamisel Romeoaga, esimese armastuse ärkamisel, pole ta veel tõeline Julia, vaid ikkagi laps, kes pole vaba koketeerimisestki Romeoaga. Alles balkonistseenis on ta juba täielikult vallutatud armastusest, on omandanud oma sügava isiksuse ja nüüd on valmis võitlema oma armastuse ja selle püsimise eest. Temagi on muutunud meelekindlaks, ettevaatlikuks, kavalaks naiseks, kes oskab vahendeid leida võitluses armastuse eest. Seda seesmist kujunemist kujutab Shakespeare sellise üksikasjade rohkusega ja veenvalt, et kui Julia armastuseromaan jõuab oma saatusliku lõpuni, siis ei jää enam mingit kahtlust, et ainult surm on siin võimalik.

Nende kahe inimlapse karakteri- ja saatusekujundamises tunneme vahest rohkem kui kusagil mujal Shakespeare'i suurt geeniust.

Ostja nõuab

A/S. V I L L'a

kvaliteetseid riidesaadusi

Daamidele kõrgevärtuslikke villaseid kleidi- ja kostüümriideid ainult prantsuse kvaliteetlõngast uusimate mustrite järgi

Siididest ühevärvilisi ja trükitud kleidiriideid värvi ehtsusega

Härradele ülikonnariideid parimaist inglise lõngadest rikkalikes mustreis

Meie saadused on müügil kõigis parimaist riidedrives

A/S. „VILL“

Tallinn, V. Karja 12. Telef. 450-39

Kompveki- ja shokolaaditööstus

„ENDLA“

oman. V. PALIAS,

TALLINNAS, MAAKRI T. 28. Tel. 313-60

Alati saadaval värsked, parimaist tooraineist valmistatud maiustusi.

MÜÜK KA VÄIKESEL ARVUL

Rudolfs Blaumanis. „RÄTSEPAD SILLAMATSIL“

Lavastus: Priit Põldroos

Lavapildid: Herbert Tamm

Stseen III vaatusest

BERNHARD LINDE

Mis on meie kirjanduslike hinnanngute aluseks

See küsimus kerkib tahes-tahtmatult igal kirjandushuvilasel, kui ta vaatleb Haridusministeeriumi Teatajas teoseid, mis seal raamatukogudele soovitatakse ja seal leiduvatele andmetele kõrvutab nimestiku nendestki teostest, mis seal soovitamist pole leidnud.

Ma ei salga, et maitsed võivad lahku minna, üks võib kõrgemale astmele asetada teose, mida teine tahab näha madalamal. Kõik on relatiivne ja Einsteini teooria maksab ka kirjanduslike hinnanngute suhtes, aga siiski on väärtusi, milliste mahasalgamine tohiks tunduda võimatuks ka meie oludes ja meie kunsti-meelsuses.

Seekord sunnib sõna võtma M. Choromanski „Armukadedus ja meditsiini“ väljajätmine raamatukogudele soovitatavate teoste nimestikust. Selle teose autoriks on võrdlemisi noor kirjanik Poolas, kes alustas oma kirjanduslikku tegevust poola luule tõlkimisega vene keelde, kes polnud oma kirjandusliku tööga ja Venemaal veedetud minevikuga kuigi populaarne oma kodumaal enne eelnimetatud romaani ilmumist. Poola „Kirjanduse Akadeemia“, äsja avatuna, hindas seda vähetuntud kirjnikkude, kelle seljataga ei seisnud ükski rühmitus, kõrgema auhinnaga ja nii sai „Armukadedus ja meditsiini“ hügelmenu osaliseks ning autor üleöö kuulsaks, sest kodumaalisele menule järgnes üle tosina võõrkeeltesse tõlgituna (nende hulgas kõik suured maa-

Soodsaimatel tingimustel laenutate näidendeid

**E. Haridusliidu
Teatritarvete laost**

Tallinn, Uus tän. 2. Telefon 452-02

ilmakeeled!) selle romaani võidukäik välismailgi. Selline oli selle teose saatus mujal, Eestis aga tunnistati teos kõlbmatuks soovitamiseks avalikkudelegi raamatukogudele!

Olen korduvalt asetanud enesele küsimuse: mis on selle põhjuseks? Kui selle romaani ilmumine lubati kirjanduslikult ja kunstiliselt tasalülitatud Saksamaal ja Venemaal, kui sellel oli menu moraalitseval ja rigorooosel Inglismaal ja Ameerikas, kui see teos pole oma moraalilt tekitanud mingit küsimust ei katoliiklikus Itaalias ega protestantlikus Skandinaavias, mis pidi selles „Armukadeduses ja meditsiinis“ siis eemaletõukavat leiduma meie kirjartarkade juures, kes otsustasid, et romaani ei sobi soovitada meie täiskasvanulegi lugemiseks?

Vist küll asjaolu, et Choromanski oma romaani julgelt jälgib oma tegelaste psühholoogilise arengu käike ja neid ka rskelt ja puhtalt, kuid raugemata järjekindlusega ning kunstilise süvenemise haaravusega kujuktab! Nii siis ikkagi mingi eksimine moraali vastu!

Meil on õnneks võimalus kõrvutada poola kirjaniku romaanile, mis autori kodumaal on saanud kõrgema hinnangu, eesti kirjaniku romaani, nimelt Joh. Semperi „Armukadedust“, mis meil on samuti saanud kõrge hinnangu. Mõlemad teosed käsitlevad sama armukadedust. Kõrvutage kaht nimetatud romaani nende moraalselt kõlblikkusest ja ma usun, et minuga ühinevad meie maa kõigi uskude kirikupead ühes Johannes Aavikuga väites, et M. Choromanski „Armukadedus ja meditsiin“ on moraalselt süütum ja puhtam kui J. Semperi „Armukadedus“. Seda võiks tõendada kümnete palade kõrvutamistega kahest nimetatud teosest, mille juures otsustajaiks olgu mag. Joh. Aaviku eesistumisel kas või piiskopid, kardinalid ja mitropoliidid. Olen veendunud, et sellinegi koda ulataks viisaka kniksuga puhtuse võidutähena palmioksa poola autori teosele.

See sünniks ilukirjanduslikus teoses ebaolulise moraalse külje hindamisel, kõnelemata kahe nimetatud teose esteetilisel, psühholoogilisel ja ühiskondlikul hindamisel arvesse tulla võivatest väärtustest. Muidugi osutub ka nende väärtuste kõrvutamine siis rahvusvahelises ulatuses võimalikuks, kui ka J. Semperi romaan ilmub saksa, prantsuse, inglise, itaalia, hispaania, skandinaavia, tšehhi jne. keelsetes tõlgetes, nagu on ilmunud M. Choromanski romaan, kuna nii meie kui ka poola autori teost pole pealvee hoidmas mingi sensatsiooniline kits, nagu „Niskamäe naise“, vaid ikka sel või teisel määral kahes nimetatud romaanis leiduvad ja igas ilukirjanduslikus teoses hinnatavad väärtused.

M. Choromanski teost võiks veel mitme teisegi meie kirjaniku soovitatud teosega kõrvutada ja näidete toomist jätkata, kuid need kõik juhiks meid ikkagi samadele tulemustele.

Kui nüüd meie raamatukogudele kirjanduse soovitamine jätkub samas vaimus, siis aitame meie ise aina eemaldada ja võõrandada endid tõelisest

Jalgrattad ja osad
Õmblusmasinad
Kirjutusmasinad
Raadioaparaadid

Müük järelmaksuga

Kr. Saar & Ko

TALLINNAS – TARTUS

„RÄTSEPAD SILLAMATSIL“

kirjandusest, käesoleval juhul poola kirjanduse väärtteostest. Sest kui härrad hindajad tahavad vähegi järjekindlad olla oma kõrgetes otsustamistes, siis peavad nad kindlasti välja lülitama Eesti raamatukogudes tarvitamisest ka Poola „Kirjanduse Akadeemia“ liikme Zofja Nalkowska eestikeelses tõlkes äsjailmunud romaani „Piir“, kuna selleski teoses on poola naiskirjanik, kes küll on oma kodumaal tuntud riskantsemategi elunämete õilsalt-karske käsitlejana, kujutanud küllalt moraali riivavaid nähteid ja küsimusi.

On siiski õnn olla väikerahva liige, sest siis su kodumaa kirjanduslikud komistamised, veidrused ja rumalused ei kõma kajana kohe kogu laias maailmas, nagu tavaliselt suurte rahvaste omad, kuna väikerahva narruste suhtes pole üldsusel nii suurt huvi kui suurrahvaste omade vastu. Seega jääb meile vähemalt võimalus oma väiksuse vaikuses ükski olla oma häbiga, nagu tunneb üksik inimenegi enesel kergema olevat, kui ta häbipuna tekkimisel saab oma palge kõrvale pöörata.

Aga siiski, mu härrad hindajad, lubage olla uudishimulik: mis alusel langetasite oma otsuse kahe armukadedust käsitava ülalnimetatud romaani puhul? Kindlasti vist mitte sellepärast, et J. Semper ise oli teiega kaasas istumas? Või kaitses teid asjaolu, et meil üldiselt poola kirjandust vähe tuntakse? Vaevalt siiski mittetundmine küll on vabandav põhjus hindamisel.

Vastamine kõigile neile küllaltki pikantseile küsimusile viiks muidugi hindajate hingeliste saladuste liig sügavatesse keerdkäikudesse ja sellepärast lepiksime meeleldi piskuga: kui õndsalik juhuslikkus ei olnud ega ole kirjandusliku taeva ja põrgu radade teejuhiks, siis: millised ikkagi on need alused, millelt langetatakse oma kirjanduslikkude hinnangute kõmatavad otsused?

TEATER JA KINO

Võrratult huvitav nurk ilmub kuukirjas
„OMA KODU“

Maksab Kr. 3.50 aastas ja pakub kolm korda enam kui kõik
telsed ajakirjad kokku

Asut. 1897. a. Peterburis

Telefonogramm.

Lisaks sobivale lõikele ja inglise stiilile soovitame uusi kodumaa ja inglise sügis-talve riideid.

MOEKÜSIMUSIS NÕUANNE

Rätsepaäri

Mait Juhanson ja Poeg

(Max Johanson ja Poeg)

Tallinn, Rataskaevu 22. Telefon 432-89

(enne Lühikejalg 6)

Lugusid näiteseinte tagant

Näitleja ja „Tagahoovis“.

See oli möödunud teatriseinari ajal, kui provintsi teatrid andsid pealinnas etendusi. Mängiti peamiselt Saksa teatri ruumes, kuid Luts-Särevi „Tagahoovis“, kõigi teatrite ühisetendusena, lavastati Töölisteatri. Olgu muu seas märgitud, et Töölisteater oli tükkki mänginud siis juba üle 50 korra ja sellele menu mõjul olid provintsiteatrid teda mängima hakanudki.

Nii siis juhtus, et seminaris ühel vahetunnil „Estonia“ kontsertsaalis kohtuvad üks provintsi näitleja ja üks Draamateatri naistegelane, kes selle teatri juures juba aastaid tegelnud. Räägitakse ühest ja teisest — ja loomulikult ka teatrist.

„Homme siis läheme Saksa teatrisse vaatama, kuidas mängib „Ugala“, ja ülehomme Töölisteatrisse „Tagahoovis“ ühisetendusele.“

Draamateatri daam küsib: „Aga miks „Tagahoovis“ Töölisteatri laval läheb, miks ta ei lähe nagu teisedki, Saksa teatris?“

„Töölisteatril on „Tagahoovis“ dekoratsioon olemas ja lavastaja on ka Töölisteatrist, sellepärast.“

Selle peale küsib too daam: „Kas siis Töölisteater on ka „Tagahoovis“ mänginud?“

„Üle 50 korra juba,“ vastab provintslane.

„Ah nii! Ma ei ole saanud Töölisteatrisse minna, teate, palju tööd ja... noh, nägemiseni!“

Põldroos hädas Fannydega.

Detsembris lavastas Priit Põldroos „Estonias“ „Tseesarit“. Lavastas ja hädaldas, et ei saa ega saa tükkki välja tuua. Kord jäi Fanny osas esinev näitleja haigeks, ja kui selle asendaja oli osa jõudnud ära õppida, haigestus viimane paar päeva enne esietendust. Siis sai esimene terveks ja kui etendus välja kuulutati, jäi uuesti haigeks.

„RÄTSEPAD SIILAMATSIL“

Peebu-ema (O. Jürisson) ja Pindaku naine (L. Lindau)

Põldroos lõi kurvaks. Nagu saatuse pilge kohe! Sõbrad soovitasid Põldroosil võtta veel uus osatäitja, ehk jõuab veel paari päevaga osa ära õppida. Aga pole jälle vastavat näitlejat.

Kohvikus siis räägiti, et Põldroos võiks Töölisteatri trupiga tüki ära õppida ja siis „Estoniasse“ külskäiguetendusele minna, või kui Töölisteatri näitlejad töörohkuse tõttu ei taha seda teha, siis oodaku seni, kuni kuulsad Kanada viisikud neidudeks sirguvad ja kõik viiekesi hakkavad Fanny osa õppima. Viis naist on ikka viis naist.

„Piibel hädaohus“.

See oli kuski, kus söödi ja joodi. Kamp näitlejaid otsis vist inspiratsiooni, ega's nad muidu öisel ajal poleks seal möllanud. Söödi-joodi seni, kuni kõik rahad otsas. Aga tahaks nagu veel edasi istuda. Kuid kust saada öösi raha?

Ent samas „öö-söögisaaalis“ liigub ringi keegi agent, kes võtab ettetellimisi vastu suurtele ja väikestele entsüklopeediatele, kunsti- ja teistele ajalugudele ja väikesele ja suurele Piiblile. Kaevatakse sellele kui tuttavale häda, et ehk saaks laenu kuni homseni. Ei lähe läbi!

Aga tema kui ärimees soovitab: „Tellige minult üks Piibel. Mina kirjutan kviiitungi ja saate 17 krooni, Piibli hinna. Siis tulen homme teatri büroosse ja saan sealt teie palga arvel raha kätte. Äri on äri!“ Ja hakkas kirjutama kviiitungit. Aga näitleja, kes igapäev peab oma leiva huvides nikerdatud ja värvitud nägu tegema, mida pühakiri keelab, kardab siiski Jumalat. Sest ega ta's muidu poleks seda head pakkumist tagasi lükanud ja koju läinud.

Tallinn, Väike Karja 9.

Daamidele ja härradele
palli- ja tänavkingi.
Viimased moeuudised.

Oma tööstuse kauplus

„AVAS“

Omanik: VASSILA

mis kiirelt, täpselt ja asjalikult
toovad sõnas ja pildis iga päev roh-
kesti tarvilikke ja huvitavaid tea-
teid kogu maailmast

„RÄTSEPAD SILLAMATSIL“

„Kolmekrossi ooper“ lasteetendusena.

Kui on teatris pühapäeval päevane etendus, siis tuuakse kaasa ka lapsi. Sülelastest kuni pikemateni. Vaatamata sellele, kas tükk lastele kõlbab, kas nad üldse taipavad, mis seal sünnib.

See oli ühe „Kolmekrossi ooperi“ etenduse viimase vaatuse ajal, kus Mackie Mõrtsukas tuuakse poomisele, kui järsku rõdul publiku hulgas hakkas müdin.

Rõdu esimeses reas tõuseb keegi daam ja pajatab kõva häälega: „Läheme ära, Kusti. Nüüd läheme koju.“ Publiku seas rahutus, hüüdeid: „Tasa, ärge segage ega eksitage vaatamist, nüüd just läheb põnevaks!“

Kuid ei see daam tee sest väljagi, vaid trügib oma Kustiga ukse poole. „On häbematus niisugust asja lapsele näidata! Peab politsei kutsuma, ega nii ka ei saad. Kuidas laps sellist asja vaatab! Läheme, Kusti!“ Uksehoidjad rahustavad, et ega seda Mackiet seepärast üles ei poodagi, istuge aga edasi. „Ega tea hullusid uskuda. Läheme, Kusti! Ma olen palju ooperis käinud, kuid niisugust ooperit ma pole veel näinud. Häbenege!“ Ja läkski! Hoolimata sellest, et Mackie jäigi poomata.

Olid kahurid ja olid ketid!

Sass Teetsov käis möödunud suvel sadamas. Lihtsalt jahutamas ja vaatamas Nõukogude Vene suurt ja kuulust sõjalaeva „Marat'd“, mis oli siis just Eestis külas käigul.

ELEGANTNE DAAM JA HÄRRA
VALIB OMA RIIETUSE
VALMISRIIETE

K/M. „EMPE“st“

VIRU 22

TELLIMISTE VASTUVÕTMINE

Jalutab ja vaatleb merel seisvat suurt laeva. Takseerib ja kiidab, et on ikka vägev küll!

Jäeb siis kahurite poole põrnitsema. Sõbrad küsivad: „Noh, kuidas on?“

„Vähe, vähe. Peened torud, ja kette ei olegi.“

„Mis kette?“

„Nojaa, teie ju seda ei teagi, seda Türgi sõja aega. Vaat' kus oli siis ikka sõda. Mälitan veel väga hästi, kuidas seal lahing läks. Kaks kahurit olid ikka kõrvuti kahmeetrilise vahemaaga ja mõlema kahuri pommid olid seotud omavahel kettidega kokku. Kui siis pauk tuli — noh! Keda pomm ei tabanud, seda rabas kett. Olid need alles kahurid. Need siin selle kõrval pole midagi!“

Tammsaare ja Vilde — üks kama kõik!

Vanameister A. H. Tammsaarel oli hiljuti 60 a. sünnipäev. Sel puhul soovitasid raamatukauplused ja kirjastajad üksteise võidu Tammsaare teoseid.

Nii ilmus ühes kohalikus ajalehes suur kuulutus, et lugege Tammsaaret, „Tõde ja õigust“. Kõik jaod saadaval. Nii ja nii kallid.

Kuid klišeena oli Tammsaare pähe kuulutuses ära toodud Eduard Vilde büst ühes tema kogutud teoste seeriaga.

„Litsid mehed“ mõlemad, vähemalt kirjastaja meelest. Maksabki siis nende vahel hakata vahet tegama!

Kui Toots tegi tonti.

„Tootsi pulm“ Töölisteatri, pühapäeva lõunane etendus. Saalitäie publiku hulgas ka kümnekond last. Igavanuseid. Väiksemad, kes ema süles, ei taha istuda.

Elegantsete daamide

LEMMIKSUKA „ELIIT“

ainuvalmistaja
SUKATOOSTUS A/S

C O T T O N

Tallinn, Põhja pst. 7. Telef. 432-63

Kas
omate
sarmi
?

Sobivalt valitud lõhn tõstab Teie sarmi, hoolitsetud nahk annab näole omapärase veetlevuse, ilus terve juus on mõduandev üldmuljele.

ANNABELLA on uus seeria valitud abinõusid Teie ilu ja sarmi toonitamiseks.

ANNABELLA-seep — hind Kr. 0.45 tükk.
ANNABELLA-šampoon — hind Kr. 0.35 pakk.

ANNABELLA-kreem — Kr. 1.75 orig. toos.
ANNABELLA-puuder — Kr. 2.75 orig. toos.

ANNABELLA-lillelõhna-odekolon — hind Kr. 2.—. 1.— ja 0.60 orig. pud.

ANNABELLA-lõhnaõli — Kr. 0.70 pud.

„RÄTSEPAD SILLAMATSIL“

Pindak (R. Bauman) ja ta naine (L. Lindau)

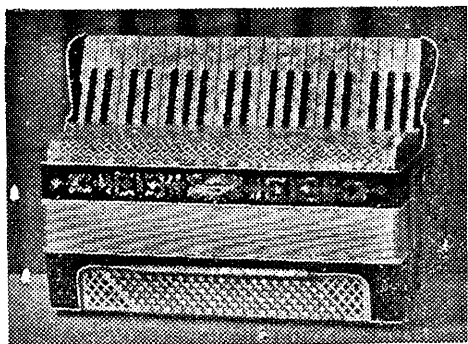
Kogunevad rambi äärde ja vaatavad sealt üle ääre Tootsi ja Kiire tempe päris naerunäol, kuni — nojah...

See sünnib tüki lõpul, kui Toots on meelitanud Kiire rehetuppa ja hakkab talle seal koos Liblega tontu tegema. Seks puhuks poeb ta, nagu teada, suurde, pahupidi pöördud kasukasse ja hüppab tahmatud näo ja hirmsa häälega lavale ja pobiseb oma nõiasõnu — Liirum-laarum-lumps. Ent nüpea kui Toots lavale hüppas, oli rambi esine tühi. Lapsed, kes juhtusid keskel olema, pistsid mööda suurt käiku kisades ja

CANTULIA AKKORDEON

ON PUHTA JA VÕIMSA KÕLAGA.
VEENDUGE DEMONSTRATSIOO-
NIL KELLA 5-6 ÖHTUL

E. MIHKELSON
TATARI 13

SANGAR - KANGE ÕLU
ÕUN PUDELIS - ÕUNA JOOK
JÕHVIKAJOOK MAASIKAGA
LAUAJOOK - END. SIORUNI SOODA

SAKU

TÕMMU

Ekstra

ERIPRUUL

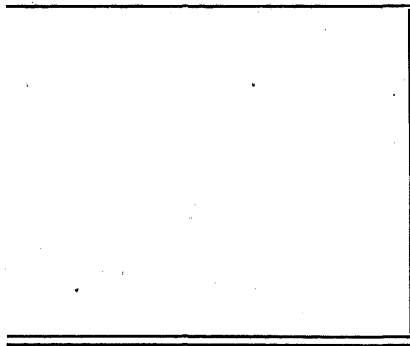
nuttes saali tahaotsa, kuna teised otsisid üles oma papad ja mammad ja jäid siis hirmunud näol vaatama, et mis nüüd küll saab. Mis seal ikka sai. Lõpuks tuli välja, et polnudki päris tont, vaid jälle va' Toots oma tembutamistega!

Kuningas taskus!

Paul Keres viis moodi male. Igalpool. Ka Töölisteri näitlejad on malest „sisse võetud“. Proovi- ja etenduse vaheajadel mängitakse. Paremad mängijad on võhiku arvamise järgi Rebane ja Teetsov, sest neid näeb kõige rohkem istumas malelaua juures ja tülitsemas. Kas mujal ka male juurde tüli käib, ei tea. Teetsovi mängutehnika on umbes selline, et tema peab igal juhul võitma. Kui ta näeb, et hakkab partiid kaotama, siis teeb partneriga kunstliku tüli ja mäng jääb pooleli, nii et kaotaja pole ta kunagi. Aga Rebane on jälle täis va' Tammsaare vingamehe Pearu krutskeid. Kord kui mäng on täies hoos, pistab ta salaja oma kuninga tasku. Teetsov tahab matti anda Rebase kuningale, kuid kõik katsed ebaõnnestuvad. Küll teeb iga-sugu kombinatsioone, kuni viimaks vihastub.

PERENAISED!

Tarvitades majapidamises

on Teie töö poole kergem.

L O D I X

kingakreemi

S I D O L

metallipuhastusvahendit

S I G E L L A

poonimisvaha

S I R A X

küürimispulbrit

S O P A L

plekkide eemaldamise vedelikku

S O L I I D

küünlaid

Valmistaja: A/S. SIDOL COMPANY, TALLINN

MEE SRÄTSEPA-ÄRI

ROOSIKRANTSI 16-2
TELEFON 475-73

Laos alati
suures valikus

kodumaa- ja inglise riidet

Riigiteenijatele järelmaks võimaldatud

„RÄTSEPAD SILLAMATSIL“
Karla (P. Maivel) ja Ruudi (E. Kivilo)

„Kurat, siin midagi ei klapi. Kus su kuningas on?“
„Taskus,“ kostab Rebane.
Jälle tüli. Mäng jäi poolele!

Kivilo ja „Romeo“ osaraamat.

Jaanuaris hakati õppima W. Shakespeare'i tragöödiat „Romeo ja Julia“. Esimesel päeval jagati osad, nagu see ikka sünnib. Kes sai pearaamatu, kes osaraamatu, nii kuidas kellelgi oli teksti.

Esimesel lugemisproovil loetakse siis raamatutest teksti ja püütakse ka mängida. Igaühel on oma raamat, ainult E. Kivilol, kes mängib üht pisemat rolli, pole raamatut. Tubli poiss, näe juba osa pähe õpitud, arvavad kõik. Kuid tekstilugemise ajal uurib peopesal midagi. „Mis sul peos on?“ küsitakse, „Kus on raamat?“

„Hakka nüüd suurt raamatut väikese osa pärast kaasas kandma. Kirjutasin oma teksti viiesendilise postmargi tagaküljele. Hea teist alati rahakotis kanda!“

Kui va' Ruts pidi Lutheri vabrikusse minema...

See oli mitu aastat tagasi, kui Töölisteris õpiti J. Simmi „Kooparüütlit“. Ja muuseas olgu märgitud, et sel ajal oli va' Ruts Bauman veel „moemees“.

RIIDEKAUPLUS

L. EINBORN

HARJU TÄNAV 45

MAJAOMANIKKUDE PANGA MAJAS

SUURIM VÄLJAVALIK HOOAJAKAUPADEST KODU- NING VÄLISMAAVABRIKUTEST SOODSATE HINDADEGA

SOOVITAB **L. EINBORN**
RIIDEKAUPLUS, HARJU 45

Ühel pärastlõunasel proovil kella nelja paigu — puudub Ruts Bauman. Oodatakse — ei tule ega tule. Viimaks näitejuht vihastab — „Auto järele“. Inspitsient sõidab järele ja Bauman tuuakse proovile. Pahane. Tema maganud kodus. „Minge oma teatriga kus see ja teine, mina hommapäev jätan näitemängu tegemise maha ja lähen Lutheri vabrikusse tööle. Seal saab kell 4 päeval öhtule. Siin aga kella nelja ajal sõidavad autoga järele ja äratavad unest.“

Ent näitejuht vaidleb vastu: „Aga Lutheris tuleb ju kell seitse hommikul tööle minna, sina aga magasid peagu alles kodus, kella nelja ajal isegi. Mis sa seletad! Hakkame prooviga peale.“ Bauman vaatas kella ja raputas pead. „Ah kell seitse juba tööle, ei nii vara küll ei tahaks minna.“ Ja ronis lavale ning hakkas prooviga pihta. Ja pole senigi veel Lutherisse läinud!

Sabast ja sarvist

Mis on lahti?

Töölisteatri „Romeo ja Julia“ esietendust arvustades tsiteeris Ar. A(dson) Joseph Gregor'ilt: ... „mis selle kaju (Romeo) teatris peaaegu kujutamatuks (kehas-tamatuks) teeb: kes söandaks armastust nii täieliselt näidelda tahta, nagu armastas Romeo?“ Ja edsi Julia kohta: „Julia peab olema lapsik, ja tark, ja armastav. Et ka see kaju teatris praktiliselt peaaegu teostamata on, on samuti tõsiasi.“

Selle järele kurdab Ar. A.: „Selliste kõrguste poole küünitasi selle teatri juhid, lavastaja ja tegelased oma käed enesekontrolli puuduses, väärtuse alahindamises ja oma võimete ülehindamises.“

Külastage uelt avatud →

Soovitame meie rikkalikust
valikust elegantseid

I JÄRGU VALMISRIIETE ÄRI
«MODELL»
HARJU 32

daamide ja härrade üleriideid

Viimased HOOAJA UUDISED valmistatud oma töökojas diplomeeritud meistrite juhatusel ● Tellimiste vastuvõtt ●

Rohu- ja värvikaubanduse A/s.

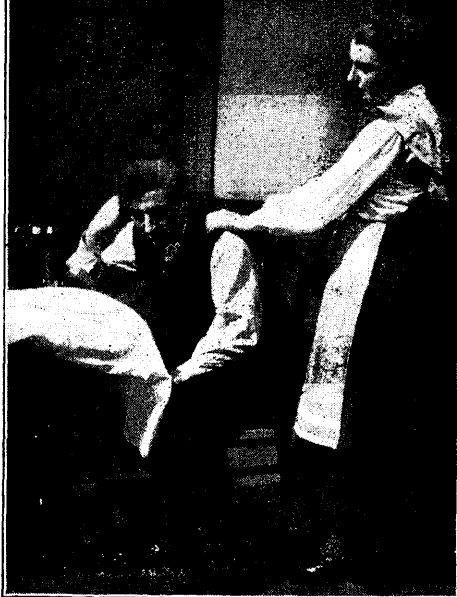
F. O. TREUBLUT

Tallinn: Pikk tän. 18 ja Tartu mnt. 2
Nõm mel: Turuplats

KOSMEETIKAAINEID JA FLÖHNAÖLISID
suures valikus.

Odavad hinnad

„RÄTSEPAD SILLAMATSIL“
Aleks (A. Rebane) ja Elina (L. Römmer)

Huvitav, mis siis nüüd lahti on? Kas Ar. A. Shakespeare'i „Romeo ja Julia“ tõesti tunneb ainult Joseph Gregori järele ja tal ei ole aimugi, mis sellest näidendist on kirjutanud hoopis autoriteetsemad suled? Või ei tea Ar. A., et „Romeo ja Julia“ ei ole mingi „mineviku-kaaskappi“ jäänud teos, vaid on viimastel aastatel välismaa lavadel olnud vägagi mängitavaks Shakespeare'i draamaks ja keegi ei kõnele Romeo ja Julia kujundite puhul enam sellest „eeterlisusest“, millest Ar. A. mineviku tolmul alusel unistab. Moodsat Shakespeare'i lavalist tõlgitsust hinnatakse Shakespeare'ile ja just selle tõttu väga lähedaseks, et nüüd jälle osatakse Shakespeare'i tegelasi näha eelkõige inimestena.

Või on „Romeo ja Julia“ lavastus Ar. A.-l ainult ettekääne ja koer on maetud hoopis mujal? Sest Ar. A., kes Töölisteatri lavastustele tihti vägagi sõbralikult on suhtunud, pillub nüüd „Romeo ja Julia“ puhul korraga selliseid imelikke lauseid, nagu: „A. Särev ja Kompanii...“ jne.

Kui põhjus viimases, siis muidugi!

XYZ.

„Ainus erandteos“, kingsepp ja muud käsitöölised.

...Ja selle ainsa erandteose lavastamisele asus risti ette löömata A. Särev ja Kompanii, kes end seni on usinasti koolitanud ja selleks ette valmistanud päris drastiliselt vastupidises õhkkonnas ja menupüüdluses.

Kingsepp, jää oma liistude juure! Kunstiteenija, tunne oma võimiste piire. Väärteoseid ei profaneerita harjutuseks. — Need loosungid kuluks teatril kirjutada oma mustale tahvlile. Ja lisaks: Suurtele tegudele peab eelnema pinnavalmistust ja draamakultuuri.“

Soome riidekauplus J. Laane-A. Mut

Soovitab omast rikkalikust valikust igasugust kodu- ja välismaa uudisriiet, nagu: politu-, mantli- ja ülikonnariided. Moodsad siid- ja villased kleidiriided. Kardinaid, vaibad, tekid, pesurite j.n.e.

Estonia teatrimajas Nr. 13.

Flamingo jalanõud

rahuldavad kõiki

KÜLASTAGE MEIE KAUPLUSI

Pärnu mnt. 10 ja Õllepruuli 2

Draamateatri vastas

IGAKS HOOAJAKS

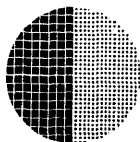
mitmesuguseid kodu- ja välismaa

karusnahku saadaval

K/M. **ABRAMSOHN**

TALLINN, VIRU TÄN. 5. TELEF. 447-62

Oma parkimise ja värvimise tööstus kroonitud kuldaurahaga
MÜÜK SUUREL JA VÄIKESEL ARVUL

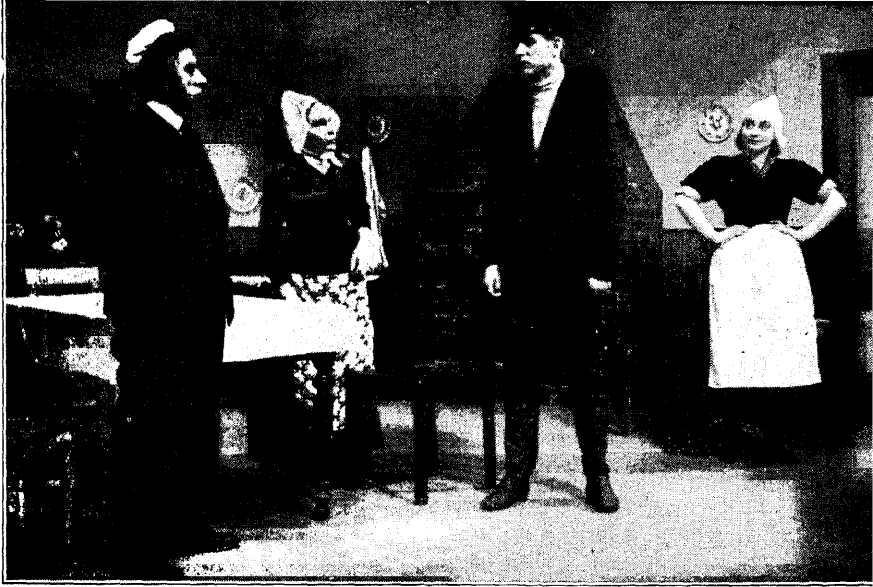
Herman Rõivas' e

Kodumaa vabrikute riidekauplus

Tallinnas, Estonia puiestee 11, telefon 304-80

tagab parima mustri-
küllasema valiku kõiki-
dest hooaja riidekau-
padest

Müük suurel ja väikesel arvul.

H. Heijermans. „LOOTUS ÖNNISTUSELE“
Teatri õpperühma etendus

Sellises toonis „arvustas“ ArA „Romeot ja Juliat“. Toon on selline, mida esmakordselt eesti ajakirjanduses kuuleme teatriarvustuse nime kandvas kirjutuses.

Mida peab sellest järeldama? Kas üksi kingsepp ja kompanii peab jääma oma liistude juure, või peaksid ka mõned teised käsitöölised jääma oma keerulisemate või lihtsamate instrumentide juure?

Muigama panevad vehklemisistseenid.

Veel leiab ArA „Romeost ja Juliast“: „Vehklemisistseenid ja rüütliipoosid muigamist põhjustavad.“

Võimalik, et arvustaja muigas sellepärast, et vehklemisistseenid on lavastatud ühe tuntud kaitseväge vehklemisõpetaja poolt ja peavehklejaks oli endine kaitseväge ohvitser, kes võistlustel on korduvalt tulnud esikohtadele.

Juba 4 inim põlvkond kestel on osutunud ületamatuks
SINGER ÕMBLUSMASIN
SINGER-MASINATE poeemustega tutvugu
Igaüks lähemas Singer-kaupluses
Soodsad maksumingimused

Õmmelge
elektriga

Töölisteratri saali plaan

PÕRAND

Read

1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
2	41	40	39	38	37	36	35	34	33	32	31	
3	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	
4	83	82	81	80	79	78	77	76	75	74	73	
5	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	
6	125	124	123	122	121	120	119	118	117	116	115	
7	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	
8	168	167	166	165	164	163	162	161	160	159	158	157
9	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180
10	212	211	210	209	208	207	206	205	204	203	202	201
11	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224
12	256	255	254	253	252	251	250	249	248	247	246	245

Read

13	288	287	286	285	284	283	282	281	280	279	278	277
14	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300
15	332	331	330	329	328	327	326	325	324	323	322	321
16	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344
17	373	372	371	370	369	368	367	366	365	364	363	362
18	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	
19	394	393	392	391	390	389	388	387	386	385		

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
30	29	28	27	26	25	24	23	22	21
58	54	55	56	57	58	59	60	61	62
72	71	70	69	68	67	66	65	64	63
95	96	97	98	99	100	101	102	103	104
114	113	112	111	110	109	108	107	106	105
137	138	139	140	141	142	143	144	145	146
156	155	154	153	152	151	150	149	148	147
181	182	183	184	185	186	187	188	189	190
200	199	198	197	196	195	194	193	192	191
225	226	227	228	229	230	231	232	233	234
244	243	242	241	240	239	238	237	236	235
257	258	259	260	261	262	263	264	265	266
276	275	274	273	272	271	270	269	268	267
301	302	303	304	305	306	307	308	309	310
320	319	318	317	316	315	314	313	312	311
345	346	347	348	349	350	351	352	353	354
361	360	359	358	357	356	355			

RÕDU

401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416
443	442	441	440	439	438	437	436	435	434	433	432	431	430	429	428
451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466

395/396 397/398 399/400
447 448 449 450
449 448 447 446

417 418 419 420 421 422
427 426 425 424 423
467 468 469 470 471

18

Helmi Tohvelman

Herbert Tamm

SUURIM JA TÄIUSLIKUM

RIIDEKAUBAMAJA

KÕIGE ODAVAMAD
PÄEVAHINNAD

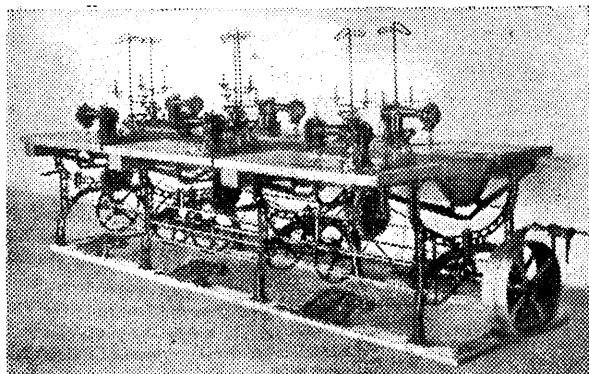
MÜÜK KA ORDERITE
JÄRELE

„ILAI DU“

TALLINN, VALLI 4 TEL. 450-23

Olge võistlusvõimelised
õmmelge odavalt

t o o t k e k v a l i t e e t t ö ö d
t ö ö s t u s e e r i ö m b l u s m a s i n a t e g a

DÜRKOPP
LEWIS
REECE

õmmelusmasinaid

- r ä t s e p a
- t r i k o t a a z i
- s a a p a p e a l s e
- s a d u l s e p a
- j a p e s u

Union Special

tööstustele

m ü ü b
OSAKEYHTIO

Mercantile

HELSINKI

ESINDAJA EESTIS:

ins. *Erich Kriisa*

Ostusunduseta demonst-
reerimine näiteruumis

TALLINN, VANA POSTI 8

Külastage näiteruumi!

Telefon 451-81

Aleksander Teetsov

Lisl Lindau

ALATI KINK-
uudisesemeid
peennahatöö alal

Mugavad
käekotid
Portfellid
jne.

Kohvrid
Villane kaup

Soodsaimad hinnad

G. LILIENTHAL

Pärnu mnt. 26 (Kave vabriku kõrval).

E. GUNTHER

**TALLINN,
TARTU, VILJANDI.**

PÄRNU.

KÕIGILE TUNTUD KUI
SOODSAIM OSTUKOHT.

TEIE AJAKIRI 1938 AASTAL
ON

Nädal Pildis

TELLIMISI VÕTAVAD VASTU KÕIK
POSTIASUTUSED, AJAKIRJANDUSE
KONTORID JA „NÄDAL PILDIS“ TA-
LITUS: TARTU MNT. 40, TALLINN,
TELEFON 301-22

SEST

„NÄDAL PILDIS“ ON PARIM JA
MAITSEKAIM VASESÜGAVTRÜKIS
ILMUV PILDILEHT EESTIS

*

LOOMUTRUU, TEHNILISELT LAIT-
MATU FILT ON „NÄDAL PILDIS“
TRUMP

„NÄDAL PILDIS“

MAKSAB TELLIDES $\frac{1}{4}$ A. — Kr. 5,
 $\frac{1}{2}$ A. — Kr. 2.50, $\frac{3}{4}$ A. — 1.25. VÄLIS.
MAALE 50% KALLIM. ÜKSIKNUMB-
RI HIND 25 SENTI.

Teatrist tulles külastage

O. K.

SUUR KARJA 18

RESTORAN **ÜLOKAALIS**

tel. 449-93

igal õhtul suur **k a b a r e e**
m u u s i k a kella 9—5 homm.
JUK. HOLSTI juhatusel.
MUGAVD KABINETID

KOHVIK tel. 432-61

(konservatooriumi kõrval)

MUUSIKA kella $\frac{1}{2}$ 8—12 õhtul,
mängib Kirillovi kvintett.

Maitsvad lõuna- ja õhtusöögid.

VALMISRIIETEÄRI

J. EIDELMANN

Tallinnas, S. Karja tänn. 3.

Telefon 446-88.

*

Soovitab lugupeetud ostjaskonnale suu-
res ja heas valikus viimase moe järgi
valmistatud naiste- ja meeste- üllirliideid,
üllikonna-, palitu- ja mantlirliideid,
karusnahku ja karusnahkmantleid.

Hinnad mõõdukad.

Tellimiste täitmine korralik ja kiire.

*

ÄRGE UNUSTAGE OMA
VARA JA ELU
KINDLUSTAMAST

„EKS-MAJA”S

HARJU 45, TALLINN
KODUKESKJAAM
478-08

Lugupeetud
tarvitajad,

nõudke igalt poolt

P. K. „VÕIEKSPORT“
KESKMEIEREI

kõrgeväärtuslist piima ja piimasaadusi,
mis on üldist tunnistust leidnud.

P. K. „VÕIEKSPORT“ KESKMEIEREI

TALLINN, C. R. JAKOBSONI TÄN. 14.

TELEFONID 305-18 ja 308-64

Anna Tamm

KÜLASTAGE

PEETER PÕDER'I

VALMISRIIETEÄRI

KULLASEPA TÄN. 16

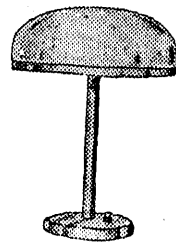
ALATI RIKKALIKUS VALIKUS

NAISTE

JA

MEESTE

VALMISRIIDEID.

ELEKTRISELTS

AEG

TALLINN, RAEKOJA PL. 4,
KODUKESKJAAM 428-15

Aleksander Mägi

Ruts Bauman

K. S. M. AGUR

TALLINN,
KULLASEPA 18
TEL. 479-58

KÕIGE
SOODSAM
OSTUKOHT

JÄRJEKINDLALT TÄIENEV

Suures valikus
igasuguseid

välis- ja kodumaa

**PEENNAHA-,
PUDU- JA
PESUKAUPU**

Kõrges väärtuses daami-
de, laste ja härrade

I H U P E S U

KIRJANDUST
KÕIGILT ALADELT
LEIATE ALATI

K. K. Ü. „TÖÖKOOLIS“

TALLINN, PÄRNU MNT 28. tel. 462-56

VENE KIRJANDUSE
KESKLAO „МЕЖ-
ДУНАРОДНАЯ
КНИГА“ PEAEIN-
DUS

BALLIL JA

TEATRIS

Q. Kilgase

RIIDED

Valmisriieteäri

G. Salurand
Sahkenberg

Tallinn, Pärnu mnt. 41
Kino „Kungla“ kõrval.

Suur valik
meeste ja naiste
üliriideid
ja
ülikondi.
Tellimiste vastuvõtmine.

Roman
Saad'i
jalanõudeäri

Maakri 4, Tallinnas
Telefon 302-66

Linda Saul

Lensi Römmer

Ka kõige

moodsam kleit

ilma sinna juure sobi-
vate kingadeta ei
ole ilus

Moodsaid kingi

igaks otstarbeks ostate muidugi

jalanõude kauplustest

"Uranus"

Viru 10

Hooajaks

daamidele ja härradele

UUSIMAS MUSTREIS

riidekaupu

soovitab

Julius Rosing

S. Karja 11. Tel. 445-84

Elektriarmatuurid

elu-, söögi-, magamistubadesse, kabinettidesse. Elektripeedunõud-, pliidad-, ahjud. Igasugused installeerimis- ja materjalid, mootorid, hõõglambid, vaskplekk, takistustraadid.

Bakeliidi pressimine.

Omad töökojad.

O/ü.

TILGA&Ko

Tallinn, Harju 23,
Telefon 467-98.

Nõuanded. Kalkulatsioonid.

N a h k a,

talla-, pastla-, pinsooli-, saapa pealis- ja voodrinahad.

Nahakaupu,

hobuseriistad, rihtmud, tööpõlled, kindad jne.

Jalanõusid,

nahast: a.-s. „Globus'e“ tehasest, kummist: o.-ü. „Põhjala“, „Quadrat“, „Nokia“ kalosse ja botikuid.

Kingsepa-

ja sadulsepa-tarbeid, saapatikud, lõngad jne.

Jalgratta

sise- ja väliskummid o.-ü. „Põhjala“, „Quadrat“, „Nokia“ jne. tehastest.

Müük suurel ja väikesel arvul

Jällemüüjatele vabrikuhindadega

N. Bõstrov

Venefurg 1, telefon 313-13

Katrin Välbe

Hilda Sooper

H. Palm

Dipl. Paris

rätsepa-
ateljee

Narva m. 14-3
Telef. 315-82

Pariisi ja
Londoni vii-
mased mae-
uudised

ETA

Suurim valik
lõnga- ja
rüütuudiseid

ALAAMANN

Ü. Karja 8. tel. 436-64

KÕIKI HOOAJA KODU-
JA VÄLISMAA RIIDE-
KAUPU SUURES
VALIKUS

SOOVITAB

H. GUTKIN

INGLIS MAGASIN

TALLINN, VIRU 4
POSTKAST 272 - TEL. 436-44

TALLINNA LINNAPANK

SUUR JA VÄIKE KARJA 7/2
OMA TELEF. KESKJAAMA
NR. 426-75

TOIMETAB KÕIKI PANGA-
OPERATSIOONE SISE- JA
VÄLISMAAL

ELEGANTSED JALANÕUD

Tallinn, Harju 26. Telefon 436-26

Johannes Romot

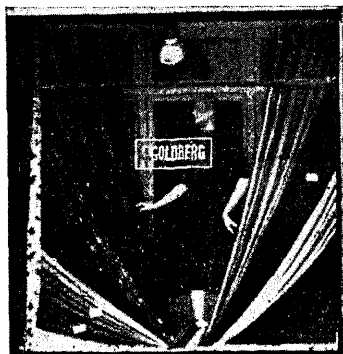
Alfred Rebane

KULUDE KOKKUHOID
ON TEIL KINDLUSTA-
TUD KUI KANNATE

o
ü „PÕHJALA“

KALOSSE JA BOTIKUID

Kodumaa riidekauplus'es TARTU MNT. 12

(end. Tartu mnt. 50)

LEIATE ALATI SUURES VALIKUS IGASUGU
RIIDERESTE

HOOAJA VIIMASED UUDISED

A/S. VOLTA TEHASED

TALLINN, SOO 27
TELEFON 477-66

Liht ja tuleohutud

triikraud
keeduplaadid
soojavee kaflad
(boilerid)

Muusikakunstnik, klaveriõpetaja ja
õpilane omandab teadlikult ainult
firma **K. Saare**

kontsertpianiino

K. SAARE klaveritööstus,

Liivalaia 64
Telefon 457-01

Hugo Maldre

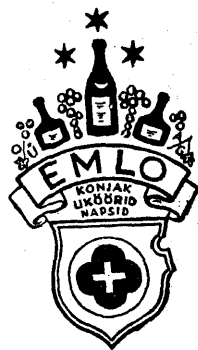
Oskar Põlla

TEATRISÕBRAD!

Külastage etenduste
vaheaegadel ja lõpul teatri
einelauda.

Igal õhtul **muusika**. Mängib
vene keelpillide
kvartett.

Teenimine kiire ja korralik.

U/Ü. „EMLO“

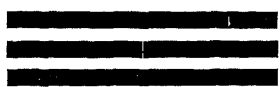
Tallinn, Aia tänn. 10. Telef. 451-08

SOOVITAB KÕRGES HEADUSES:

**KONJAKEID, NAPSE,
LIKÖÖRE, WHISKYT**

Saadaval siin, **TEATRI EINELAUAS**

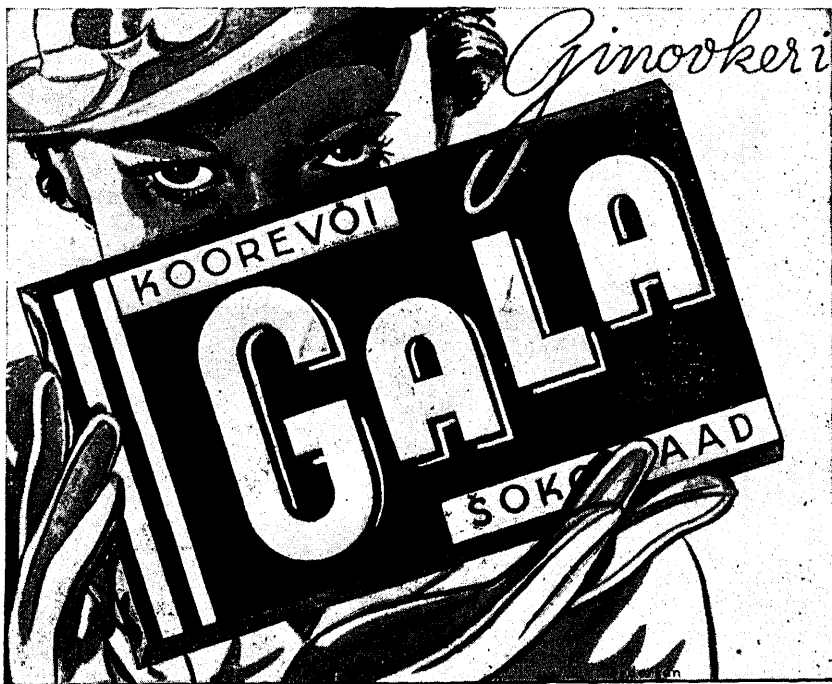
BIRIK"II

värvimisetööstus
apretuur, dekatuur
keemiline puhastus

Tallinn, Maakri 23. Tel. 307-07
Raekoja pl. 13. „ 429-28

Parim töö.
Möödukad hinnad

ELEKTROTEHNIKA TÖÖSTUS

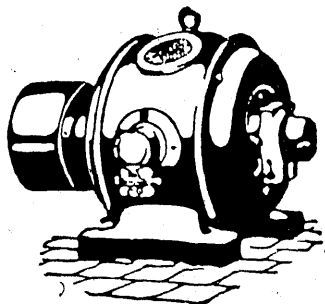
„VÕIME“

Tallinn, Pagari 4. Telefon 481-60

Elektrotehnik. tarbeid ostate soodsamini

V. ENGEL'I juurest.

Tallinn, Pikk tänn. 39, telef. 444-53

Enn Parve

Olly Jürisson

JULIUS KULL

RÄTSEPAÄRI

TALLINN, S. KARJA 6-3. TELEF. 468-37

Igaks hooajaks elegantne
 meesterietetus tellimise pea-
 le ● Kohale jõudnud ing-
 lise riided ja mustrid tel-
 limisteks suures valikus ●
 I.k.töö vastutusega ●
 Mõõdukad hinnad ●

Kaitsemärk.

Kaitsemärk.

Kaitseb:

- „KARU“ riidevärve
- „Ingo“ nahavärve
- „PROTEIN“ mineraal
maalrivärve
- „KARU“ saapamääre (vedel)
- „KARU“ saapatikke
jne. jne.

MÜÜGIL IGAL POOL.

Värvitööstus „KARU“

J. Tallikas

*Tööstuse kauplus Uue tänava alul
Vana Viru 5. Tel. 447-94*

TÖÖRIISTU,
EHITUSTARBEID,
TERAS - RAUAKAUPU

pakub

soodsate
hindadega

Joh. Krahe

TALLINN,
NARVA MNT. 4
KÖNETRAAT 308-93

**MAJAOMANIKE
KREDIITPANK**

Tallinn, Pärnu mnt. 6, kõnetr. 426-69

**Toimetab kõiki
pangaoperatsioone.**

Made Varango

Helle Raa Tooni Mad'ssoona
„METSALISE RAJAS“

Suurimad paberikaupade, kirjutus-
tarbete ja raamatute laod Eestis

KIRJASTUSÜHISUS

„RAHVAÜLIKOO“

TALLINNAS, Harju tänav 48, omas majas Telefon 444-30
Pärnu maant. 10, pangamajas Telefon 446-67

Meie suurlaod võimaldavad iga teie soovi täitmist kiirelt ja odavalt.

ERA

A/S. „TEKLA“

RIIDEKAUPLUSED:

TALLINN, S. KARJA 15 ♦ PÄRNU 6
HAAPSALU, KURESAARE, MUST-
VEE. NARVA, PETSERI, PÄRNU, RAK-
VERE, VALGA, VIJANDI, VÖRU.

Keramise- ja kudumisevabrik **A.-S. „EESTISIID“** seadistud 1932. aastal.

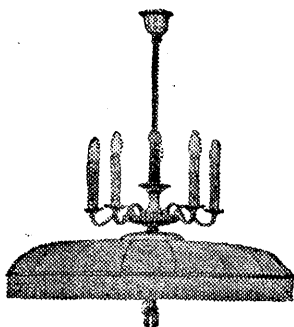
VALMISTAB KÕIKSUGUSEID RIIDEID JA LÕNGU.

V A B R I K U L A O D :

Tallinn, Viru tän. 5, telefon 447-87
Tallinn, Viru tän. 14, telefon 443-97
Tallinn, Laadaplats 70
Tartu, Poe tän. 2, telefon 10-17
Narva, Peetri plats 1

Viljandi, Tartu tän. 1, telefon 30
Petersi, Turuplats 17, telefon 1-19
Tõrva, Tartu tän. 2
Nõmme, Pärnu 90-92
Rakvere, Tallinna tänav 25

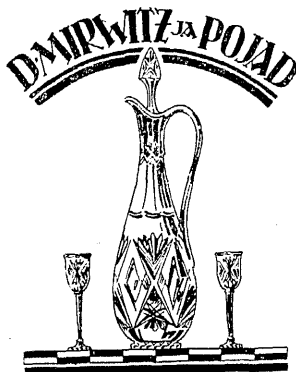
Eritellimiste vastuvõtmine. Restide müük.

ELEKTRISELTS

AEG

TALLINN, RAEKOJA PL. 4,
KODUKESKJAAM 428-15

KLAAS-PORTSELAN

JA MUUD

MAJATARBED.

TALLINNAS, V. KARJA 7, ESTONIA
PST. 13 JA S. TARTU MNT. 13.

RESERVEERITUD

Olga Adorf

Enn Toona

NAISTE

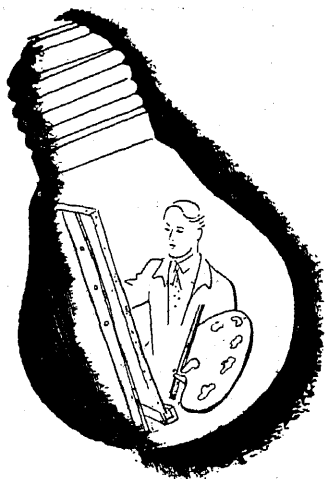
JA

MEESTE

VALMISRIIETEÄRI

B. Rubanowič

HARJU 22/24
TELEF. 436-95

TUNGSRAM®

Tarvitab vähem voolu,
annab rohkem valgust

Esindus K/K Eug. Sacharias, Tallinn

SALAMANDER

ESINDUSKAUPLUS
VABADUS VÄLJAKIO

Mehaaniline saapaparanduse
kiirtööstus

Tallinn, S. Karja tän. 2
kõnetraat 445.67

K. SIIG

MÖÖBLIARI

TALLINNAS, S. TARTUMNT. 8

SOOVITAB KUIVAST PUUST:

1, 2 ja 3 uksega riietekappe, puh-
veteid, kirjutuslaudu, söögi- ja saa-
lilaudu. Raudvoodeid 1, 1½ ja 2
inim. laiuses, lapse voodeid, mad-
ratseid, diivaneid jne.

Võtan igasuguseid tellimisi
vastu.

HINNAD VÕISTLUSETA JA
MAKSUTINGIMUSED SOODSAD

Odavamaid ostukohti Tallinnas

karusnahku
kübaraid
mütse
pesu- ja
pudukaupu

E. DIELSIKY

4 Maakri tänav 4

Helmut Vaag

Salme Liiv

A. PESUR'I

VALMISRIIETE JA
RÄTSEPAÄRI

Kullasepa tän. 7
telefon 445-38

Rahuldab kõige nõudlikuma
tellija ja ostja

Tellimisi täidetakse
kiirelt ja korralikult

ISIKLIKUL JUHATUSEL

Austusega A. PESUR

Elmar Jorv'i

metsamaterjalide müügiladu

**Tallinnas, Laulupeo 26.
Telefon 304-10**

Müüb ja hõõveldab igasugust
metsamaterjali

Paul Maivel

Vidrik Gutman

TM [®]
Teatrisõbrad, nõudke
HINNATA **RELLAMBROŠÜÜRE**
Uudisnaineaia
ilmunud suures valikus
Tavet Mutsu ★
★TALLINN, VENET G TEL 445-94

Fotoateljee

Parikas
TALLINN

Meisterfotograafid
Kuninga 1

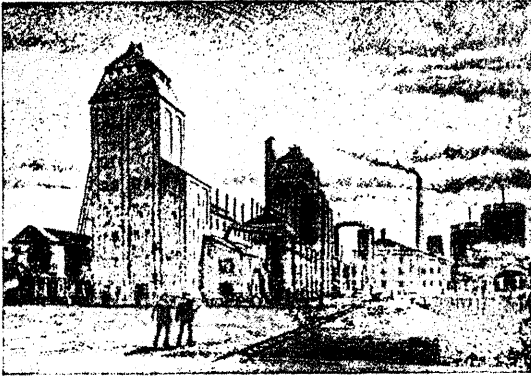
Kunstilise ja tehnilise fotograafia

ja suurenduste ateljee. Pildikirjastus

Avatud ärip. h. 9-5, pühap. 11-2

A-S. Esimene Eesti Põlevkivitööstus

endine
RIIGI PÕLEVKIVITÖÖSTUS

JUHATUS JA MUUGIBÜROO:

TALLINN, VALLI 4-3.

TELEGR. AADR.: PEAPÕLEVKIVI

Telefonid: juhatus 450-62

üldine 450-85

arveosak. 474-76

|||||
ÕLIVABRIKUD KOHTLA-JÄRVEL
1936
|||||

Põlevkivi; toorõli; kütteõli; bensiin; mootorpetrooleum; mootornafta; diiselnaftha; rasked õlid; Bituumen (Estobitumen); asfalt-emulsioon; maanteeõli; immutusaine „Fenolaat“; „Estokarbolineum“; immutusõlid; viljapuu-karbolineum; putukamürk „Puttox“; katuselakk (katusetõrv); raulalakk (asfalt-lakk) ja asfaltmastiks.

**TOIMETAB KÕIKI
PANGA
OPERATSIOONE**

**OSTAB JA MÜÜB
VÄLISRAHA JA IGA-
SUGUSEID KINDLA-
PROTSENDILISI
VÄÄRTPABEREID**

Ü.K. Eesti Rahvapank

**TALLINN, S. KARJA Nr. 19
TELEFON 425-55**

